

Bakalářská práce

Demografická analýza okresu Děčín

Studijní program:

B0114A300070 Zeměpis se zaměřením na vzdělávání

Studijní obory:

Zeměpis se zaměřením na vzdělávání
Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání

Autor práce:

Vlastimil Dvořák

Vedoucí práce:

Mgr. Emil Drápela, Ph.D.
Katedra geografie

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Demografická analýza okresu Děčín

<i>Jméno a příjmení:</i>	Vlastimil Dvořák
<i>Osobní číslo:</i>	P19000793
<i>Studijní program:</i>	B0114A300070 Zeměpis se zaměřením na vzdělávání
<i>Specializace:</i>	Zeměpis se zaměřením na vzdělávání Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra geografie
<i>Akademický rok:</i>	2020/2021

Zásady pro vypracování:

Bakalářská práce se bude zabývat demografickou analýzou okresu Děčín v letech 2001–2021. V teoretické části budou vysvětleny základní demografické pojmy a zdroje relevantních demografických dat. Praktická část bude zaměřena na samotnou analýzu vybraných demografických charakteristik, a to z pohledu časového a geografického, kdy budou sledovány jednak vývojové trendy v daném období a dále geografické souvislosti disparit v demografických indikátorech. Hlavním zdrojem dat bude Český statistický úřad. V závěru budou okomentovány zjištěné trendy a disparity a navržena případná řešení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

čeština

Seznam odborné literatury:

KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ, ed. Demografie (nejen) pro demografy. 3., přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Sociologické pojmosloví. ISBN 978-80-7419-012-4.

KLUFOVÁ, Renata. Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-733-1.

KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-546-5.

KNAUSOVÁ, Ivana. Základy demografie I. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008.

Texty k distančnímu vzdělávání v rámci kombinovaného studia. ISBN 978-80-244-2171-1.

LÖSTER, Tomáš, Hana ŘEZANKOVÁ a Jitka LANGHAMROVÁ. Statistické metody a demografie.

Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2009. ISBN 978-80-86730-43-1.

PAVLÍK, Zdeněk. Základy demografie. Praha: Academia, 1986.

ROUBÍČEK, Vladimír. Úvod do demografie. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-85963-43-4.

Vedoucí práce:

Mgr. Emil Drápela, Ph.D.

Katedra geografie

Datum zadání práce:

23. srpna 2021

Předpokládaný termín odevzdání: 30. dubna 2022

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Kamil Zágorský, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 7. října 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Tímto bych chtěl velice poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Emilu Drápelovi Ph.D.za cenné rady, podněty a připomínky. Také bych chtěl poděkovat své rodině za podporu během celé doby mého studia a při psaní této práce. Dále bych chtěl tímto poděkovat Mgr. Evě Zemanové ze ZŠ Kamenická v Děčíně za pomoc při kontrole pravopisné stránky mé práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá demografickou analýzou okresu Děčín za období 2000–2021. Teoretická část se zaměřuje na obecné informace o demografii a základních pojmech, seznamuje se zdroji dat a metodami, které jsou v demografii využívány. Následně je zde popsána populační politika.

Praktická část je zaměřena na analýzu vybraných demografických pojmů, jež jsou zde charakterizovány v obecném měřítku v rámci světa a České republiky, dále je provedena demografická analýza pojmu ve sledovaném území za určené období.

V závěru práce jsou okomentovány zjištěné hodnoty a uvedeno doporučení pro řešení problémů, které s demografickým vývojem souvisejí.

Klíčová slova

analýza, demografie, okres Děčín, Ústecký kraj, Česká republika

Annotation

The theoretical part of the thesis focuses on general information about demography and basic concepts, where the sources of data and methods used in demography are described. Population policy is also described.

The practical part focuses on the analysis of selected demographic concepts. These concepts are described in general terms in the context of the world and the Czech Republic, and a demographic analysis of the concept in the territory under study for the specified period is carried out.

Finally, the findings are commented upon, as well as the problems associated with demographic development, and recommendations for their solution are given.

Key words

analysis, demography, district of Děčín, district of Ústecký kraj, the Czech Republic

Obsah

Úvod	11
1. Cíl práce.....	12
2. Vývoj demografického myšlení, vznik demografie	13
2.1 Demografie v českých zemích	13
3. Členění demografie.....	14
4. Metody demografie.....	16
5. Zdroje dat.....	18
6. Sčítání lidu	20
7. Populační politika	22
7.1 Efekt populačních kontrolních politik na společenskou fragmentaci	22
7.2 Generalizace učení politiky na cílovou populaci	23
7.3 Populačně řízené hledání novinek v posilovacím učení	23
7.4 Centralizovaný dynamický trh s obecnými užitky.....	23
7.5 Asymptoticky optimální sekvenční experimentování podle obecného hodnocení	24
7.6 Populační politika v České republice	24
8. Základní demografické pojmy	25
8.1 Použité symboly ve vzorcích	25
8.2 Obyvatelstvo, populace	26
8.3 Osoba	27
8.4 Pohlaví	27
8.5 Věk.....	28
8.6 Plodnost a porodnost.....	28
8.7 Úmrtnost	30
8.8 Sňatečnost	30
8.9 Rozvodovost	31
8.10 Potratovost	31
8.11 Migrace	32
9. Metodika práce	34
10. Charakteristika sledovaného území	35
10.1 Ústecký kraj	35
10.2 Okres Děčín	36

11. Charakteristiky vybraných demografických jevů.....	37
11.1 Vývoj počtu obyvatel.....	37
11.2 Věková struktura obyvatelstva.....	41
11.3 Migrace	50
11.4 Úmrtnost	52
11.4.1 Covid-19 a vliv na úmrtnost.....	57
11.5 Sňatečnost a rozvodovost.....	57
Závěr.....	63
Seznam použitých zdrojů.....	66
Seznam příloh	71

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatel v SO ORP okresu Děčín	39
Tabulka 2 Věková struktura obyvatelstva v roce 2000	45
Tabulka 3 Věková struktura obyvatelstva v roce 2003	46
Tabulka 4 Věková struktura obyvatelstva v roce 2006	46
Tabulka 5 Věková struktura obyvatelstva v roce 2009	46
Tabulka 6 Věková struktura obyvatelstva v roce 2012	47
Tabulka 7 Věková struktura obyvatelstva v roce 2015	47
Tabulka 8 Věková struktura obyvatelstva v roce 2018	47
Tabulka 9 Věková struktura obyvatelstva v roce 2020	48
Tabulka 10 Věková struktura obyvatelstva v roce 2021	48
Tabulka 11 Migrace v okresu Děčín.....	51
Tabulka 12 Úmrtnost	53
Tabulka 13 Úmrtnost mužů v SO ORP okresu Děčín	55
Tabulka 14 Úmrtnost žen v SO ORP okresu Děčín	56
Tabulka 15 Sňatky v SO ORP okresu Děčín.....	59
Tabulka 16 Rozvody v SO ORP okresu Děčín.....	60
Tabulka 17 Sňatky	61
Tabulka 18 Rozvody.....	62

Seznam obrázků

Obrázek 1 Okresy Ústeckého kraje	35
Obrázek 2 Vývoj počtu obyvatel v okrese Děčín	38
Obrázek 3 Vývoj počtu obyvatel v Ústeckém kraji.....	38
Obrázek 4 Vývoj počtu obyvatel v ČR.....	39
Obrázek 5 Hustota zalidnění v roce 2001	40
Obrázek 6 Hustota zalidnění v roce 2011	40
Obrázek 7 Hustota zalidnění v roce 2021	41
Obrázek 8 Věková pyramida ke dni Sčítání 2021 v ČR.....	42
Obrázek 9 Věková pyramida ze Sčítání lidu v roce 2001 v okrese Děčín	43
Obrázek 10 Věková pyramida ze Sčítání lidu v roce 2011 v okrese Děčín	43
Obrázek 11 Věková pyramida ze Sčítání lidu v roce 2021 v okrese Děčín	44
Obrázek 12 Typy věkových pyramid	45
Obrázek 13 Věková skupina 0–14 let na 1 000 obyvatel středního stavu.....	48
Obrázek 14 Věková skupina 15–64 let na 1 000 obyvatel středního stavu	49
Obrázek 15 Věková skupina 65 a více let na 1 000 obyvatel středního stavu	49
Obrázek 16 Migrace v okrese Děčín na 1 000 obyvatel středního stavu	51
Obrázek 17 Zemřelí na 1 000 obyvatel středního stavu	53
Obrázek 18 Zemřelí muži na 1 000 obyvatel středního stavu	55
Obrázek 19 Zemřelé ženy na 1 000 obyvatel středního stavu	56
Obrázek 20 Sňatky na 1 000 obyvatel středního stavu v SO ORP okrese Děčín.....	59
Obrázek 21 Rozvody na 1 000 obyvatel středního stavu v SO ORP okrese Děčín	60
Obrázek 22 Sňatky na 1 000 obyvatel středního stavu.....	61
Obrázek 23 Rozvody na 1000 Obyvatel středního stavu	62

Seznam použitých zkratk

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
BMC	BioMed Central
č.	číslo
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
km	kilometr
km ²	kilometr čtverečný
m n. m.	metrů nad mořem
MZ ČSR	Ministerstvo zdravotnictví Československé republiky
např.	například
PřF	Přírodovědecká fakulta
Sb.	sbírky
SO ORP	Správní obvod obcí s rozšířenou působností
str.	strana
VŠE	Vysoká škola ekonomická

Úvod

Demografie, věda o obyvatelstvu, je důležitou disciplínou, která se zabývá studiem populace a jejích vlastností. Tato věda se nezaměřuje pouze na kvantitativní aspekty populace, jako je počet, struktura nebo rozložení, ale také zkoumá kvalitativní aspekty, jako jsou demografické procesy a trendy (narození, úmrtí a migrace). Demografie je také klíčová pro porozumění sociálním, ekonomickým a politickým výzvám ve společnosti.

V souvislosti s Českou republikou má demografie zvláštní význam. Česká republika, stejně jako mnoho dalších evropských zemí, čelí demografickým změnám, které ovlivňují celou společnost. Stárnutí populace, nízká porodnost a migrace jsou jen některé z výzev, kterým Česká republika čelí. Tyto demografické trendy mají dalekosáhlé důsledky pro sociální politiku, ekonomiku, zdravotnictví, vzdělávání a mnoho dalších oblastí.

Výzkum demografických aspektů v České republice je rovněž klíčový pro pochopení historických trendů a jejich dopadu na současnou populaci. Historické události, jako například světové konflikty, komunistická éra a sametová revoluce měly významný vliv na demografickou strukturu a dynamiku této země.

Tato bakalářská práce se věnuje zkoumání demografických směrů a výzev v okrese Děčín. Analýza poskytne komplexní pohled na demografickou situaci v daném regionu. Dále se bude zabývat dopady těchto směrů a výzev na různé oblasti společnosti.

1. Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je provést demografickou analýzu okresu Děčín v období od roku 2000 do roku 2021. V teoretické části práce bude použita základní literatura a další informační zdroje, které poslouží k charakteristice vývoje a popisu demografie, vysvětlení pojmů a uvedení metod a dat, které jsou v demografii využívány.

Praktická část má hned několik cílů. Mezi první z nich patří obecná charakteristika pojmu v rámci globálu a charakteristika pojmu v rámci České republiky. Hlavním cílem je však popsat vybrané demografické jevy v okresu Děčín za sledované období, kde jsou data pak dále porovnávána s krajem a celou Českou republikou. Zjištěná data budou prezentována formou tabulek nebo grafů. Dále je cílem potvrdit nebo vyvrátit stanovené hypotézy.

Hypotézy výsledků demografické analýzy okresu:

1. Mezi jednotlivými SO ORP okresu Děčín budou znatelné rozdíly v demografických datech.
2. Vývoj populace v okresu Děčín bude mít klesající tendenci.
3. Migrační saldo okresu Děčín bude nabývat převážně záporných hodnot.

2. Vývoj demografického myšlení, vznik demografie

Demografie, jakožto věda o populaci, má své kořeny v dávné historii, ale jako samostatná disciplína se začala formovat až v 17. století. Její vývoj lze rozdělit do několika klíčových fází.

Starověk a středověk: V těchto obdobích nelze mluvit o demografii jako samostatné vědě, ale existoval zájem o počty obyvatel. Starověké civilizace, jako byli Římané, Egypťané a Číňané, prováděly sčítání lidu z důvodů daní a vojenství. Ve středověku byly demografické údaje shromažďovány především církví pro potřeby desátků. Starověké sčítání se od dnešního lišilo tím, že se zaměřovalo především na sčítání svobodných mužů. Ženy a děti se počítaly jen v některých případech a otroci byli považováni za vlastnictví svých majitelů, stejně jako dobytek.

17. a 18. století: V tomto období začala demografie jako věda nabývat na významu. John Graunt v 17. století publikoval první demografickou studii, která analyzovala úmrtnost v Londýně. V 18. století Thomas Malthus představil svou teorii o populaci, která tvrdila, že populace roste geometricky, zatímco zdroje rostou aritmeticky, což vede k přelidnění.

19. a 20. století: V tomto období došlo k významnému rozvoji demografie. Byly zavedeny nové metody sběru dat, jako je sčítání lidu, a byly vyvinuty nové teorie, jako je demografický přechod. Ve 20. století se demografie stala klíčovou součástí sociálních věd a byla používána k analýze a řešení sociálních problémů, jako je stárnutí populace.

21. století: V současné době je demografie klíčovou disciplínou, která se zabývá řadou otázek, jako je migrace, urbanizace, stárnutí populace a globální zdraví. S rozvojem technologií pro sběr a analýzu dat se demografie stále více zaměřuje na využití velkých dat a pokročilých statistických metod.

2.1 Demografie v českých zemích

První studie týkající se populace v českých zemích (v té době rozdělených na Království české, Markrabství moravské a Vévodství slezské) vznikly na konci 18. století v době osvícenského absolutismu, kdy vládl císař Josef II. (1780–1790). Tyto práce byly psány v německém jazyce, neboť němčina byla tehdy úředním jazykem Rakouského císařství.

Nejstaršími statistickými studiemi o obyvatelstvu v českých zemích jsou Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen od Josefa Antonína Riegera (1787), Topographie des Königreiches Böhmen od Jaroslava Schellera (1785–1791) a Topographie von Mähren od F. J. Schowye (1793–1794). Většina prací z té doby se zaměřovala především na statistiku a

popisnou demografií, to znamená na vlastní statistickou analýzu jako metodu pro zjišťování masových sociálně-ekonomických jevů.

V 19. století většina spisovatelů ve svých dílech pouze popisovala situaci bez soustředění na větší podrobnosti, zaměřovala se na analýzu situace a politických souvislostí. Výjimkou byly například Dějiny Království českého (1848) od Františka Palackého (1798–1876), které autor použil k argumentaci, jež odůvodňovala odmítnutí české účasti na jednání Frankfurtského sněmu. (Srb 2004)

Prvním, kdo se v Česku věnoval sestavování úmrtnostních tabulek, byl doktor Jan Melič (1763–1827). Také doktor F. A. Stelzig popisoval úmrtnost a porodnost v oblastech České republiky. Antonín Boháč (1881-1950) má největší zásluhy na rozvoji moderní demografie, když se zaměřil na pokročilou demografickou statistiku a pomohl organizovat sčítání lidu v Československu v letech 1921 a 1930. Dalšími významnými jmény v demografickém oboru jsou Jaromír Korčák (1895–1989), který se především zabýval geografii, Václav Sekera, který se zabýval migrací, a František Fajfr, předseda Státního statistického úřadu, jenž pomohl založit Československou statistickou společnost. (Klufová, Poláková 2010; Demografický informační portál)

3. Členění demografie

Demografie je širokou disciplínou, která má mnoho vědeckých forem a dalších poddisciplín. Každá z nich přináší jedinečný pohled na studium populace a jejích charakteristik.

Obecně lze členit demografii například do těchto oblastí:

- Sociální demografie: Studuje sociální strukturu populace a vliv sociálních faktorů na demografické trendy.
- Ekonomická demografie: Zkoumá vztah mezi ekonomikou a demografií, včetně dopadu ekonomických podmínek na porodnost, úmrtnost a migraci.
- Historická demografie: Zkoumá demografické trendy a populace v historickém kontextu.
- Biologická demografie: Zkoumá vliv biologických a zdravotních faktorů na demografické trendy.
- Geografická demografie (nebo demografická geografie): Zkoumá geografické rozdíly v demografických trendech a vliv geografických faktorů na populaci.
- Politická demografie: Zkoumá vliv demografických trendů na politické systémy a procesy.

- Environmentální demografie: Zkoumá vztah mezi populací a jejím životním prostředím, včetně dopadu populace na životní prostředí a naopak.
- Kulturní demografie: Zkoumá, jak kultura ovlivňuje demografické trendy a jak demografické trendy ovlivňují kulturu.
- Urbanistická demografie: Zkoumá demografické trendy v urbanizovaných oblastech a vliv urbanizace na demografické trendy.
- Rurální demografie: Zkoumá demografické trendy v rurálních oblastech a vliv rurálního života na demografické trendy.

Velkou měrou mají na členění demografie a na jejich formy vliv i samotní demografové. Každý z nich přistupoval k demografii z různých úhlů a měl jedinečný pohled na to, jak populace ovlivňuje a je ovlivňována sociálními, ekonomickými, biologickými a dalšími faktory.

Autoři Vaňo, Jurčová, Meszároš (2003) demografii rozdělili na pět hlavních částí, mezi kterými jsou těsné a vzájemné vazby:

- Teoretická demografie – pravidla pro vývoj populací, vytváří obecné závěry
- Demografická analýza – pokus o pochopení reprodukčních otázek
- Demografická statistika – zkoumá shromažďování a správu dat
- Demografická metodologie – vytváří metody pro prognózu
- Demografická prognostika – zabývá se odhady budoucího vývoje populace

Autoři Klufová, Poláková (2010) uvádějí tyto vědecké formy demografie:

- teoretická demografie – studium konceptů a principů demografických procesů
- popisná demografie – zkoumá velikost, strukturu a vývoj populace, poskytuje informace pro veřejné instituce
- demografická statistika – analýza demografických procesů pomocí statistických metod
- ekonomická demografie (také známá jako sociodemografie nebo společenská demografie) - ekonomické aspekty reprodukce populace
- regionální demografie – analýza demografické situace v daném regionu
- historická demografie – zkoumá historický vývoj populace
- paleodemografie – vychází z archeologických nálezů a studuje demografické procesy minulých populací
- sociální demografie – zkoumá vztahy mezi populačními a sociálními jevy.

4. Metody demografie

Demografie je věda, která se zabývá studiem populace, její struktury a dynamiky. Existuje obrovské množství metod pro zjištění a kvantifikaci vztahu mezi dvěma nebo více faktory. Každá z těchto technik má své kladné i záporné stránky. Nicméně k získání základního přehledu o studovaných faktorech se nejčastěji využívají deskriptivní statistiky. Zde jsou některé z nich:

- Sčítání lidu: Toto je základní metoda sběru dat v demografii. Sčítání lidu poskytuje údaje o velikosti, struktuře a distribuci populace v určitém čase a místě.
- Demografické analýzy: Tyto analýzy se zaměřují na studium demografických procesů, jako je natalita, mortalita a migrace. Metody demografické analýzy zahrnují výpočet různých demografických ukazatelů, jako je míra plodnosti, míra úmrtnosti, míra migrace atd.
- Demografické projekce: Tato metoda se používá k předpovědi budoucích trendů populace na základě současných a historických dat. Demografické projekce mohou být založeny na různých předpokladech o budoucích trendech v natalitě, mortalitě a migraci.
- Výzkum na základě průzkumu: Průzkumy jsou další důležitou metodou sběru dat v demografii. Mohou být použity k získání podrobných informací o specifických demografických skupinách, které nemusí být dostupné prostřednictvím sčítání lidu.
- Modelování a simulace: Tyto metody se používají k vytváření teoretických modelů populace a simulaci demografických procesů. Mohou být použity k testování různých teorií a hypotéz o populaci.
- Geografické informační systémy (GIS): GIS se stále více využívá v demografii pro vizualizaci a analýzu prostorových dat o populaci. GIS umožňuje demografům studovat geografickou distribuci populace a změny populace v čase a prostoru.
- Statistické metody: Statistické metody jsou základním nástrojem pro analýzu a interpretaci demografických dat. Zahrnují metody jako regresní analýza, časové řady, multivariátní analýza atd.
- Kvalitativní metody: Kvalitativní metody, jako jsou rozhovory a pozorování, se také používají v demografii, zejména k pochopení sociálních a kulturních aspektů demografických procesů.
- Kohortové studie: Kohortové studie sledují skupinu jedinců (kohortu), kteří mají společnou charakteristiku nebo zkušenost v určitém časovém období. Tyto studie

jsou užitečné pro sledování změn v populaci a pro pochopení vlivu různých faktorů na demografické procesy.

- Příčinné modely: Příčinné modely se používají k analýze vztahů mezi různými demografickými proměnnými. Tyto modely mohou pomoci pochopit, jak jedna proměnná ovlivňuje jinou.
- Mikrosimulační modely: Mikrosimulační modely jsou pokročilé techniky, které se používají k simulaci demografických procesů na úrovni jednotlivců. Tyto modely mohou být velmi užitečné pro předpověď budoucích demografických trendů.
- Panelové studie: Panelové studie sledují stejnou skupinu jedinců v průběhu času. Tyto studie mohou poskytnout cenné informace o dynamice populace a o tom, jak se populace mění v čase.
- Metody sociální sítě: Metody sociální sítě se používají k analýze sociálních vztahů a interakcí mezi jednotlivci v populaci. Tyto metody mohou pomoci pochopit, jak sociální struktury a sítě ovlivňují demografické procesy.
- Metody životního cyklu: Metody životního cyklu se zaměřují na studium demografických procesů v průběhu života jedince. Tyto metody mohou pomoci pochopit, jak se demografické charakteristiky jedince mění v průběhu jeho života.
- Metody přežití a událostní historie: Tyto metody se používají k analýze časových dat, jako je doba do události (například smrti) nebo doba mezi událostmi (například mezi narozením dětí).

(Fogel 1991; Fiore a kol. 2011; Jordan a kol. 2018; Muhit a kol. 2007)

5. Zdroje dat

Demografie je disciplína, která se spoléhá na širokou škálu datových zdrojů pro své studie. Zde jsou některé z nejčastěji používaných zdrojů dat v demografii:

- Sčítání lidu: Sčítání lidu je jedním z nejdůležitějších zdrojů dat v demografii. Poskytuje údaje o velikosti, struktuře a distribuci populace v určitém čase a místě.
- Registr životních událostí: Registr životních událostí, jako jsou narození, úmrtí, sňatky a rozvody, je dalším klíčovým zdrojem dat. Tyto registry jsou často spravovány vládními agenturami.
- Průzkumy: Průzkumy, jako je Demografický a zdravotní průzkum (DHS), Průzkum světového zdraví (WHS) a další, poskytují bohaté a podrobné informace o populaci.
- Administrativní data: Administrativní data, jako jsou školní záznamy, zdravotnické záznamy, záznamy o zaměstnanosti atd., mohou poskytnout cenné informace o populaci.
- Data z geografických informačních systémů (GIS): GIS data mohou poskytnout informace o geografické distribuci populace a mohou být použita k analýze prostorových vzorců a trendů.
- Data ze sociálních médií: V dnešní digitální době se data ze sociálních médií stávají stále důležitějším zdrojem informací pro demografický výzkum.
- Data z mobilních telefonů: Data z mobilních telefonů, jako jsou záznamy o hovorech a textových zprávách, mohou poskytnout informace o migraci a jiných demografických procesech.
- Data z biobank a genomických databází: Tyto zdroje poskytují informace o genetické struktuře populace a mohou být použity k studiu genetických aspektů demografických procesů.
- Historické záznamy: Historické záznamy, jako jsou církevní záznamy, sčítání lidu a rodinné genealogie, mohou poskytnout cenné informace pro historickou demografii.
- Data z imigračních a emigračních záznamů: Tyto záznamy mohou poskytnout podrobné informace o migračních trendech a vzorcích.
- Data z pracovních trhů: Informace o zaměstnanosti, nezaměstnanosti, platů a dalších aspektech pracovních trhů mohou být užitečné pro studium demografických trendů a vzorců.
- Data z volebních registrů: Volební registry mohou poskytnout informace o věkové struktuře a geografické distribuci voličů.

- Data z vězeňských záznamů: Tyto záznamy mohou poskytnout informace o demografických charakteristikách vězeňské populace.
- Data z registru nemovitostí: Registrují informace o vlastnictví nemovitostí, což může být užitečné pro studium socioekonomických trendů a vzorců.
- Data z registru vozidel: Tyto záznamy mohou poskytnout informace o demografických charakteristikách vlastníků vozidel.
- Data z registru škol: Školní záznamy nabízejí informace o vzdělávacích trendech a vzorcích.
- Data z registru podniků: Tyto záznamy mohou poskytnout informace o demografických charakteristikách podnikatelů a zaměstnanců.
- Data z registru daní: Daňové záznamy mohou poskytnout informace o příjmových trendech a vzorcích.
- Data z registru sociálního zabezpečení: Tyto záznamy nabízejí informace o demografických charakteristikách příjemců sociálního zabezpečení.
- Data z registru zdravotní péče: Zdravotnické záznamy mohou poskytnout informace o zdravotních trendech a vzorcích.

Zdroje:

(Fogel 1991; Fiore a kol. 2011; Jordan a kol. 2018; Mason a kol. 2017; Muhit a kol. 2007)

6. Sčítání lidu

Sčítání obyvatelstva je základní demografický nástroj, který poskytuje detailní informace o populaci v určitém čase a místě. Tyto informace zahrnují, ale nejsou omezeny na počet lidí, jejich věk, pohlaví, vzdělání, povolání, náboženské vyznání a další sociální a ekonomické charakteristiky.

Sčítání obyvatelstva je kritické pro efektivní plánování a rozhodování na všech úrovních vlády a soukromého sektoru. Data získaná ze sčítání obyvatelstva mohou pomoci při rozhodování o alokaci zdrojů, plánování infrastruktury, výzkumu trhu, sociálních službách a v mnoha dalších oblastech.

V České republice se koná sčítání obyvatelstva každých deset let a je organizováno Českým statistickým úřadem. Každé sčítání obyvatelstva je unikátní v tom, že sleduje aktuální demografické, sociální a ekonomické trendy a zohledňuje je při sběru dat. Výsledky sčítání obyvatelstva mají významný vliv na politické, ekonomické a sociální rozhodování, a proto je důležité, aby byly tyto informace co nejpřesnější a nejaktuálnější.

Sčítání lidu na českém území má dlouhou a zajímavou historii, která se datuje až do středověku. Zde je stručný přehled:

- Středověk a raný novověk (do 18. století): První pokusy o sčítání lidu na českém území byly prováděny v rámci feudálního systému pro účely daní a vojenské služby. Tyto rané formy sčítání lidu byly však často nepřesné a neúplné.
- 18. a 19. století: Moderní sčítání lidu, jak ho známe dnes, začalo v době Habsburské monarchie. První moderní sčítání lidu se konalo v roce 1754 a bylo organizováno Marií Terezií. Další sčítání proběhlo v roce 1857 a poté každých 10 let.
- 20. století: Po vzniku Československa v roce 1918 se sčítání lidu stalo pravidelnou součástí státní administrativy. Sčítání lidu v roce 1921 bylo prvním sčítáním v nově vzniklém státě. Během komunistické éry (1948-1989) bylo sčítání lidu používáno jako nástroj státní kontroly a propagandy.
- Po roce 1989: Po sametové revoluci v roce 1989 se sčítání lidu stalo opět pravidelnou a transparentní praxí. Poslední sčítání lidu v České republice proběhlo v roce 2021.

Je důležité poznamenat, že metodologie a účely sčítání lidu se během let měnily. Zatímco rané formy sčítání lidu byly zaměřeny především na sběr daní a vojenské služby, moderní sčítání lidu se zaměřuje na širokou škálu demografických, sociálních

a ekonomických informací, které jsou nezbytné pro efektivní vládní plánování a rozhodování na všech úrovních vlády.

Postup pro sčítání lidu:

1. Elektronické sčítání: V první fázi sčítání jsou občané vyzváni, aby se registrovali na internetové platformě sčítání populace a vyplnili dotazník. Tato etapa bývá obvykle aktivní několik týdnů.
2. Osobní sčítání: Pokud se někdo nezúčastní elektronického sčítání, navštíví ho pracovník sčítání populace, aby mu pomohl vyplnit dotazník. Tato fáze trvá obvykle několik týdnů po ukončení elektronického sčítání.
3. Zpracování dat: Po ukončení sčítání populace jsou data zpracována a analyzována. Výsledky sčítání jsou následně publikovány.

(Český statistický úřad 2023)

Sčítání lidu získává řadu informací:

1. Demografické údaje: Počet obyvatel, jejich věková struktura, pohlaví, etnicita, vzdělání, zaměstnání, bydliště a další demografické informace.
2. Sociální a ekonomické informace: Data o domácnostech, rodinách, vzdělání, zaměstnanosti, příjmech a dalších sociálních a ekonomických faktorech.
3. Informace o bydlení: Údaje o typech a velikostech domů, vlastnictví nemovitostí, nákladech na bydlení a dalších aspektech týkajících se bydlení.

(Český statistický úřad 2023)

Tyto informace se následně využívají pro plánování veřejných služeb, včetně školství, zdravotnictví a dopravy, stejně tak pro výzkum a analýzu společenských trendů.

7. Populační politika

Jedná se o soubor strategií a aktivit, které stát implementuje s cílem ovlivnit velikost, strukturu a distribuci populace. Populační politika může být explicitní, když jsou cíle a strategie státu jasně definovány, nebo implicitní, když stát ovlivňuje demografické trendy prostřednictvím politik, které nejsou přímo zaměřené na populaci.

Populační politika se obvykle zaměřuje na tři hlavní oblasti: plodnost, migraci a mortalitu. Politiky týkající se plodnosti se mohou zaměřovat na podporu nebo omezení růstu populace prostřednictvím opatření, jako jsou rodinné plánovací programy, politiky zaměřené na genderovou rovnost nebo politiky podporující rodičovství. Politiky týkající se migrace mohou zahrnovat opatření k regulaci přistěhovalectví a emigrace, zatímco politiky týkající se mortality se mohou zaměřovat na zlepšení zdravotní péče a snížení úmrtnosti.

Populační politika je důležitá, protože demografické trendy mají významný dopad na ekonomický a sociální rozvoj země. Například rychlý populační růst může způsobit tlak na zdroje a infrastrukturu, zatímco stárnutí populace může vést k výzvám v oblasti zdravotní péče a sociálního zabezpečení.

Příkladem explicitní populační politiky je politika jednoho dítěte v Číně, která byla zavedena v roce 1979 s cílem omezit růst populace. Tato politika byla v roce 2015 změněna na politiku dvou dětí v reakci na stárnutí populace a nerovnováhu mezi pohlavími.

Na druhou stranu implicitní populační politiky mohou zahrnovat opatření, jako jsou investice do vzdělání a zdravotní péče, které mohou mít vliv na demografické trendy, aniž by byly přímo zaměřené na populaci.

7.1 Efekt populačních kontrolních politik na společenskou fragmentaci

Kontrola populace může mít značné dopady na společenskou strukturu. Cílem těchto politik je omezit růst populace, ale mohou také nechtěně rozdělit sociální sítě tím, že omezují velikosti rodin a vztahy. Zejména politiky, které vážně omezují velikost rodiny, jako je přísná politika jednoho dítěte, mohou odstranit vazby mezi sourozenci a rozdělit sociální sítě na mnoho oddělených skupin. To může vést k fragmentaci společnosti. Na druhé straně, politiky, které jsou více tolerantní a umožňují větší rodiny, mohou udržovat vztahy mezi sourozenci a určitou konektivitu napříč společnostmi. To může zabránit extrémní fragmentaci. Výzkum také ukázal, že jakákoli politika, která zakazuje rodiny s třemi nebo více dětmi, riskuje fragmentaci sociální sítě. Některé větší rodiny jsou nezbytné pro udržení konektivity. Je důležité věnovat zvláštní pozornost tomu, jak politika omezuje velikost rodiny.

Politiky, které určují velikosti rodin nespravedlivým způsobem, mohou být problematické. Politiky, jež umožňují určitou flexibilitu a výjimky, mohou být schopné omezit růst populace, zatímco udržují sociální soudržnost. (Lotker, Peleg 2021)

7.2 Generalizace učení politiky na cílovou populaci

Různé postupy lze aplikovat na generalizaci metod učení politiky pro cílovou populaci. Nejjednodušším způsobem je, když jsou tréninková data reprezentativní pro cílovou populaci. To znamená, že politika naučená na těchto datech bude automaticky dobře generalizovat na cílovou populaci. Pokud však tréninková data nejsou reprezentativní, může být nutné převážít tréninková data tak, aby byla více podobná cílové populaci. Tento přístup lze realizovat pomocí odhadu pravděpodobnosti výběru vzorků do tréninkových dat a použitím inverzní pravděpodobnosti vážení. Nicméně, tento postup vyžaduje přístup k datům z obou populací, což není vždy možné. (Hatt a kol. 2021)

7.3 Populačně řízené hledání novinek v posilovacím učení

Hledání novinek s populací řízenou paralelně (HNPRP) je metoda učení pro posilování učení. HNPRP se skládá z několika podskupin, z nichž každá má jednoho hlavního agenta a několik průzkumných agentů. Průzkumníci v každé podskupině prozkoumávají prostředí nezávisle a učí se politikám. Poté vyberou nejlepší politiku, kterou se dosud naučili, označenou jako místní optimální politika, a nahrávají ji na svého hlavního agenta. Hlavní agent pak posuzuje nahrané místní optimální politiky z hlediska výkonnosti a novosti. (Liu a kol. 2021)

7.4 Centralizovaný dynamický trh s obecnými užitky

Tento koncept se vztahuje k trhu, kde kupující a prodávající přicházejí nezávisle na sobě podle Poissonových procesů se stejnou rychlostí a opouštějí trh nezávisle na sobě, pokud nejsou spárováni po exponenciální době se stejným průměrem. V tomto centralizovaném trhu má správce systému prospěch ze spárování jakéhokoli kupujícího a jakéhokoli prodávajícího jako obecné náhodné veličiny. Autoři studie se věnují sekvencím systémů indexovaných n , kde příjmy v n -tém systému jsou zrychleny faktorem n . Analyzují dvě rodiny politik s jedním parametrem: politiku prahové hodnoty populace a politiku prahové hodnoty užitku. Pomocí asymptotické fluidní analýzy dvoudimenzionálního Markovova procesu kupujících a prodávajících ukazují, že když je distribuce užitku z párování lehká, politika prahové hodnoty populace s prahem $n \ln n$ je asymptoticky optimální mezi všemi politikami, které vytvářejí páry pouze v době příchodu agenta. (Blanchet a kol. 2021)

7.5 Asymptoticky optimální sekvenční experimentování podle obecného hodnocení

Asymptoticky ideální sekvencové experimentování se týká vývoje odhadovacích a výběrových strategií, které při vzorkování ze skupiny pravděpodobnostních rozdělení v průběhu času budou asymptoticky často vybírat vzorky z ideálního rozdělení, jak časový horizont směřuje k nekonečnu. To znamená, že jak se bere více a více vzorků, strategie "se učí" zaměřit vzorkování na rozdělení, které optimalizuje nějaké kritérium nebo skórovací funkci. Koncept obecného hodnocení se týká skutečnosti, že v tomto díle je ideálnost rozdělení definována nejen z hlediska očekávané hodnoty (jako v klasických multi-armed bandits), ale z hlediska obecné skórovací funkce s , která mapuje rozdělení na reálné číslo. Ideální rozdělení jsou tedy ta, která maximalizují tuto skórovací funkci. (Cowan, Katehakis 2022)

7.6 Populační politika v České republice

Demografická politika je klíčovou součástí sociální politiky každé země. V České republice je demografická politika zaměřena na podporu rodin a dětí, což je základním prvkem obnovy populace. V nedávné době se Česká republika potýká s nízkou porodností a stárnutím populace. Vláda se snaží tuto situaci řešit prostřednictvím různých opatření, jako jsou rodičovské podpory, mateřské a rodičovské dovolené, příspěvky na bydlení pro rodiny s dětmi a další sociální výhody. Jedním z klíčových opatření je zlepšení dostupnosti kvalitních služeb péče o děti, což umožňuje rodičům lépe skloubit rodinný a pracovní život. Dalším důležitým opatřením je podpora dlouhodobé péče o seniory, což je důležité v kontextu stárnutí populace. I přes tato opatření však zůstává demografická politika v České republice výzvou. Je třeba dalšího výzkumu a diskuse o tom, jak nejlépe podpořit rodiny a zajistit obnovu populace.

(Ministerstvo práce a sociálních věcí; ČSÚ)

8. Základní demografické pojmy

Předmětem demografického výzkumu jsou demografické jevy a jejich procesy. Tedy jevy a procesy spojené s kolektivní reprodukcí.

„Reprodukcí obyvatelstva můžeme chápat v užším smyslu jako přirozenou obnovu obyvatelstva určitého území směnou generací prostřednictvím úmrtnosti a porodnosti“ (Langhamrová, Kačerová 2007, str. 7).

V širším smyslu bychom mohli reprodukci obyvatelstva chápat jako obnovu obyvatelstva určitého území. Do této reprodukce patří porodnost a úmrtnost, ale dokonce i stěhování obyvatelstva. Jak se populace rozrůstá, mění svůj stav co do počtu, struktury a distribuce. Tyto změny se nazývají demografické pohyby (měny). Podle příčin pohybu se rozlišuje pohyb přirozený (přirozená obnova obyvatelstva narozením a úmrtím), pohyb mechanický (prosté přesuny obyvatelstva včetně migrace) a pohyb sociální (změny sociální struktury). (Langhamrová 2007)

Údaje čerpá demografie z demografické statistiky obyvatelstva. Ta se dělí na demografickou statiku, která se zabývá stavem obyvatelstva, a na demografickou dynamiku, která se zase věnuje pohybu obyvatelstva (Löster, Řezanková, Langhamrová 2009).

8.1 Použité symboly ve vzorcích

V následujících kapitolách, jež jsou věnovány demografickým pojmům, je využito ve vzorcích těchto pojmů:

hmp_t	hrubá míra plodnosti v kalendářním roce t
m_t	hrubá míra úmrtnosti v kalendářním roce t
M_t	počet zemřelých v kalendářním roce t
n_t	hrubá míra porodnosti v kalendářním roce t
N_t^v	počet živě narozených v kalendářním roce t
po_t	hrubá míra potratovosti v kalendářním roce t
PO_t	počet potratů v kalendářním roce t
ro_t	hrubá míra rozvodovosti v kalendářním roce t
RO_t	počet rozvodů v kalendářním roce t
sn_t	hrubá míra sňatečnosti v kalendářním roce t
Sn_t	počet sňatků v kalendářním roce t
S_t	střední stav žijících v kalendářním roce t
MO_t	objem migrace

I_t	přistěhování v určitém čase
E_t	vystěhování v určitém čase t

8.2 Obyvatelstvo, populace

Pojem obyvatelstvo obvykle označuje soubor osob žijících v určitém regionu (stát, region, kraj, městys, město atd.). V některých případech se tento pojem překrývá s definicí populace. Jedná se o skupinu jedinců, u kterých dochází k reprodukci. Populace se skládá z různých skupin obyvatelstva, etnických skupin nebo národů. V demografii se obyvatelstvem obvykle rozumí trvale bydlící obyvatelé.

„Demografická statistika sleduje stav obyvatelstva (počet obyvatel k určitému okamžiku), strukturu obyvatelstva (podle demografických, sociálně-ekonomických a jiných charakteristik obyvatel nebo nositelů změn) a pohyb obyvatelstva (přírůstek počtu obyvatel za sledované období narozením a přistěhováním, úbytku počtu obyvatel za sledované období úmrtím nebo odstěhováním, vzájemnou kompenzací přírůstku, úbytku a její míru)“ (Löster, Řezanková, Langhamrová 2009, str. 212).

Nejčastěji se uvádí tyto tři stavy obyvatelstva:

Počáteční stav obyvatelstva – V oblasti demografie se počáteční situace populace obvykle odkazuje na popis populace na začátku sledovaného období nebo studie. Tento stav zahrnuje různé charakteristiky populace, jako je celkový počet obyvatel, jejich věkové a pohlavní složení, geografické rozložení, úroveň vzdělání, ekonomický stav, zdravotní stav a další relevantní demografické ukazatele. Počáteční situace populace je pro demografické analýzy a prognózy klíčová, protože představuje výchozí bod pro sledování změn v populaci a predikci budoucích trendů. Pro předpovědi populace se používá modelování založené na počáteční situaci populace a na předpokladech o budoucím chování populace (např. míra porodnosti, úmrtnosti, migrace atd.). Je důležité zdůraznit, že výsledky těchto analýz a prognóz jsou velmi závislé na přesnosti dat o počáteční situaci populace a na předpokladech, které jsou použity pro modelování budoucího chování populace.

Koncový stav obyvatelstva – Terminologie, která se obvykle týká populace na konci sledovaného období nebo studie, je koncový stav obyvatelstva. Stejně jako počáteční stav i koncový stav obyvatelstva může zahrnovat různé demografické charakteristiky, jako je celkový počet obyvatel, jejich věková a pohlavní struktura, geografické rozložení, úroveň vzdělání, ekonomický stav, zdravotní stav a další. Koncový stav obyvatelstva se často srovnává s počátečním stavem, aby bylo možné posoudit, jak se populace během daného

období měnila. Tento srovnávací přístup umožňuje analyzovat a interpretovat demografické změny, identifikovat trendy a vzorce, a také hodnotit přesnost demografických prognóz. Je důležité poznamenat, že koncový stav obyvatelstva může být také výsledkem demografických simulací nebo modelů, které se snaží předvídat budoucí stav populace na základě počátečního stavu a předpokladů o budoucích demografických trendech.

Střední stav obyvatelstva – Jde o profesionální demografický výraz, který se používá k popisu a studiu struktury populace. Většinou se tento pojem odkazuje na proměnnou, která se vypočítá jako průměr některých demografických ukazatelů, jako je věk, příjem, vzdělání a další. Tento ukazatel umožňuje lepší pochopení rozmanitosti a charakteristik populace. Tento výraz se také může použít k popisu "typického" jedince nebo skupiny v populaci. Například průměrný stav populace v dané zemi může odkazovat na průměrný věk, příjem, úroveň vzdělání a další. Přesná definice a použití tohoto výrazu se mohou lišit v závislosti na kontextu a specifických cílech analýzy.

8.3 Osoba

Osoba je základní jednotkou populace s individuálními charakteristikami, které popisují její kvantitativní a kvalitativní charakteristiky. Kromě znaků jsou zahrnuty také události, jako jsou narození, potraty, sňatky, vdovy, rozvody, zaměstnání a úmrtí (Klufová, Poláková 2010).

Běžně používanou metrikou v základním demografickém procesu je hrubá míra (pozorovaná veličina na 1 000 lidí ve středním stavu). Tato hodnota je však nepřesná kvůli změnám ve struktuře věkové pyramidy (demografické změny, dopady válek a epidemií). Hrubá míra se vztahuje k celkovému počtu obyvatel ve zkoumané oblasti, ale zdrojem nepřesnosti je skutečnost, že ne všichni obyvatelé se mohou zúčastnit předepsaného procesu. Když se například podíváte na hrubou porodnost a plodnost, ne všechny ženy mohou mít děti ze zdravotních důvodů. (Sedláček 2016)

8.4 Pohlaví

Demograficky se pohlaví často definuje jako biologický aspekt lidského pohlaví, který je založen na fyziologických a anatomických rozdílech mezi muži a ženami. Jedná se první ze dvou základních demografických charakteristik jedince. Struktura obyvatelstva podle pohlaví je jednou z nejčastěji publikovaných charakteristik obyvatelstva každé územní jednotky (Langhamrová, Kačerová 2007).

Ukazatelem, který je odvozený od struktury populace podle pohlaví, je index maskulinity (počet mužů připadající na 1000 žen) a druhý index feminity (počet žen připadající na 1000 mužů). Hodnoty obou těchto indexů jsou závislé na věku. Po pohlaví je druhou základní demografickou charakteristikou jednotlivce. V demografické statistice je tímto pojmem rozuměn počet let vyjádřený celým číslem, jichž osoba dosáhla v okamžiku dané události. Případně se může navíc uvést i počet dní, měsíců apod. (Klufová 2008)

8.5 Věk

Věk je základní demografický ukazatel, který vyjadřuje počet let, které uplynuly od narození jedince. Věková struktura populace je důležitý demografický ukazatel, který ovlivňuje mnoho aspektů společnosti, včetně ekonomiky, sociálních systémů a zdraví populace. Statisticky se sleduje obyvatelstvo podle jednotek věku a dále podle pětiletých skupin. Obyvatelstvo můžeme též členit podle charakteristických věkových skupin na biologickou generaci (0–14, 15–49, 50+) a na ekonomickou generaci (např. 0–14, 15–64, 65+). (Klufová 2008)

Věková pyramida je grafické zobrazení věkové struktury populace. Ukazuje počet mužů a žen v jednotlivých věkových skupinách.

Věková závislost – poměr závislosti je ukazatel, který vyjadřuje poměr závislých osob (děti a starší lidé) k produktivní populaci (obvykle ve věku 15-64 let).

Stárnutí populace je proces, při kterém se zvyšuje podíl starších lidí (obvykle 65 let a více) v populaci. Změny věkové struktury mohou mít široké důsledky, včetně dopadu na ekonomický růst, sociální systémy, zdravotní péči a životní prostředí.

Země implementují různé politiky a intervence, aby se vypořádaly se změnami věkové struktury, včetně politik sociálního zabezpečení, politik zdravotní péče, politik zaměstnanosti atd.

8.6 Plodnost a porodnost

Plodnost (fertilita) je schopnost jedince nebo páru počít dítě, zatímco porodnost (natalita) je míra, která ukazuje počet živě narozených dětí na 1000 obyvatel za určité období (obvykle za rok). Měří se pomocí různých ukazatelů, jako je celková plodnost, která je průměrným počtem dětí, které by žena měla za svůj život, pokud by měla děti v aktuálních věkových sazbách plodnosti. Porodnost se měří pomocí míry porodnosti (počet živě narozených dětí na 1000 obyvatel za rok).

Hrubá míra porodnosti se vyjadřuje pomocí vzorce:

$$n_t = hmp_t = \frac{N_t^p}{S_t} \times 1000 \text{ ‰}$$

Existuje mnoho faktorů, které mohou ovlivnit plodnost a porodnost, včetně věku, zdraví, socioekonomického statusu, kulturních norem, přístupu k zdravotnickým službám, politiky a legislativy atd. Globálně se plodnost a porodnost v průběhu času mění. Například v mnoha rozvinutých zemích se plodnost snížila, zatímco v některých rozvojových zemích zůstává vysoká. Změny v plodnosti a porodnosti mohou mít široké důsledky, včetně dopadu na strukturu populace, ekonomický růst, sociální systémy a životní prostředí.

Země implementují různé politiky a intervence, aby ovlivnily plodnost a porodnost, včetně politik rodinného plánování, politik zaměřených na podporu rodičovství, zdravotnických intervencí atd.

Základními zdroji dat pro analýzu plodnosti a porodnosti jsou – evidence přirozené měny (matriky); sčítání (kde lze získat mnoho údajů – věková struktura obyvatelstva, z níž lze odhadnout úroveň současné plodnosti, přímá data o porodech a další); výběrová šetření (speciální aspekty plodnosti, které nejsou zjištěny při sčítání, údaje o počtech a časových rozloženích sňatků, těhotenství a porodů) (Klufová, Poláková 2010).

Estee (2004) uvádí, že evidence přirozené měny v rámci matrik a dalších registračních systémů může trpět mnoha nedostatky:

- přesnost a definice základních pojmů a jejich použití v praxi: podle právních norem a praxí jednotlivých států se může lišit období registrování novorozenců od několika dní až dokonce o několik let od data porodu
- komplexnost registrace: v důsledku nemožnosti registrovat všechny události v rámci stanovené oblasti či popřípadě skupin v dané oblasti; např. vyloučení etnických skupin, cizích ozbrojených sil, cizinců bez trvalého bydliště apod.
- přesnost místního určení: přítomné obyvatelstvo a obyvatelstvo trvalé
- přesnost časového určení: někdy může dojít k evidenci narozených s určitým zpožděním (např. až při vstupu do škol)

8.7 Úmrtnost

Úmrtnost je míra úmrtí v určité populaci za určité období. Obvykle se vyjadřuje jako počet úmrtí na 1000 obyvatel za rok. Měří se pomocí různých ukazatelů, jako je hrubá úmrtnost, kojenecká úmrtnost, dětská úmrtnost, mateřská úmrtnost atd.

Vzorec hrubé míry úmrtnosti:

$$m_t = \frac{M_t}{S_t} \times 1000 \text{ ‰}$$

Existuje mnoho faktorů, které mohou ovlivnit úmrtnost, včetně věku, pohlaví, socioekonomického statusu, zdravotního stavu, přístupu k zdravotnickým službám, životního stylu (např. kouření, strava, fyzická aktivita), environmentálních faktorů atd. Globálně se úmrtnost v průběhu času mění. Například v mnoha rozvinutých zemích se úmrtnost snížila díky pokroku v medicíně a zdravotní péči, zatímco v některých rozvojových zemích zůstává vysoká. Změny v úmrtnosti mohou mít široké důsledky, včetně dopadu na strukturu populace, sociální systémy, ekonomický růst a životní prostředí.

Země implementují různé politiky a intervence, aby snížily úmrtnost, včetně politik veřejného zdraví, zdravotnických intervencí, politik zaměřených na zlepšení životních podmínek atd.

8.8 Sňatečnost

Sňatečnost je demografický ukazatel, který vyjadřuje počet sňatků na tisíc obyvatel za určité období (obvykle za rok). Sňatečnost se měří pomocí různých ukazatelů, jako je míra sňatečnosti, která odpovídá počtu sňatků na 1000 obyvatel za rok.

Hrubá míra sňatečnosti vyjádřená vzorcem:

$$sn_t = \frac{Sn_t}{S_t} \times 1000 \text{ ‰}$$

Existuje mnoho faktorů, které mohou ovlivnit sňatečnost, včetně věku, socioekonomického statusu, kulturních norem, právních a politických faktorů atd. Globálně se sňatečnost v průběhu času mění. Například v mnoha rozvinutých zemích se sňatečnost snížila, zatímco v některých rozvojových zemích zůstává vysoká. Změny v sňatečnosti mohou mít široké důsledky, včetně dopadu na strukturu populace, rodinné struktury, sociální systémy a ekonomický růst.

Země implementují různé politiky a intervence, aby ovlivnily sňatečnost, včetně politik rodinného plánování, politik zaměřených na podporu manželství, právních intervencí atd.

8.9 Rozvodovost

Rozvodovost je demografický ukazatel, který vyjadřuje počet rozvodů na tisíc obyvatel za určité období (obvykle za rok). Rozvodovost se měří pomocí různých ukazatelů, jako je míra rozvodovosti, která odpovídá počtu rozvodů na 1000 obyvatel za rok.

Hrubá míra rozvodovosti vyjádřená vzorcem:

$$ro_t = \frac{Ro_t}{S_t} \times 1000 \text{ ‰}$$

Existuje mnoho faktorů, které mohou ovlivnit rozvodovost, včetně věku, socioekonomického statusu, kulturních norem, právních a politických faktorů atd. Globálně se rozvodovost v průběhu času mění. Například v mnoha rozvinutých zemích se rozvodovost zvýšila, zatímco v některých rozvojových zemích zůstává nízká. Změny v rozvodovosti mohou mít široké důsledky, včetně dopadu na strukturu populace, rodinné struktury, sociální systémy a ekonomický růst.

Země implementují různé politiky a intervence, aby ovlivnily rozvodovost, včetně politik rodinného plánování, politik zaměřených na podporu manželství, právních intervencí atd.

8.10 Potratovost

Potratovost je demografický ukazatel, který vyjadřuje počet potratů na tisíc žen v plodném věku (obvykle 15-49 let) za určité období (obvykle za rok). Potratovost se měří pomocí různých ukazatelů, jako je míra potratovosti, která odpovídá počtu potratů na 1000 žen v plodném věku za rok.

Hrubá míra potratovosti vyjádřená vzorcem:

$$po_t = \frac{Po_t}{S_t} \times 1000 \text{ ‰}$$

Existuje mnoho faktorů, které mohou ovlivnit potratovost, včetně věku, socioekonomického statusu, kulturních norem, přístupu k antikoncepci, právních a politických faktorů atd. Globálně se potratovost v průběhu času mění. Například v mnoha rozvinutých zemích se potratovost snížila, zatímco v některých rozvojových zemích zůstává

vysoká. Změny v potratovosti mohou mít široké důsledky, včetně dopadu na strukturu populace, sociální systémy a zdraví žen.

Země implementují různé politiky a intervence, aby ovlivnily potratovost, včetně politik rodinného plánování, politik zaměřených na přístup k antikoncepci, právních intervencí atd.

Definice potratu:

První: Ukončení těhotenství ženy, při němž plod neprojevuje ani jednu ze známek života a jeho porodní hmotnost je nižší než 1000 g nebo ji nelze zjistit, jestliže je těhotenství kratší než 28 týdnů; plod projevuje alespoň jednu ze známek života a má porodní hmotnost nižší než 500 g, ale nepřežije 24 hodin po porodu; z dělohy ženy bylo vyňato plodové vejce bez plodu nebo těhotenská sliznice.

Druhá: Ukončení mimoděložního těhotenství anebo umělé přerušování těhotenství provedené podle zvláštních předpisů (Zákon ČNR č.66/1988 Sb., o umělém přerušování těhotenství. Vyhláška MZ ČSR č. 75/1986 Sb., kterou se provádí zákon ČNR č. 66/1986 Sb., o umělém přerušování těhotenství).

(Demografie.info 2023)

8. 11 Migrace

Migrace je pohyb lidí z jedné země nebo regionu do jiné s úmyslem usadit se (trvale nebo dočasně) na novém místě. Migrace může být vnitrostátní (uvnitř jedné země) nebo mezinárodní (mezi zeměmi). Migrace se měří pomocí různých ukazatelů, jako je míra migrace, která odpovídá počtu migrantů na 1000 obyvatel za rok.

Objem migrace, tedy hrubá migrace:

$$MO_t = I_t + E_t$$

Existují různé typy migrace, včetně ekonomické migrace (lidé se stěhují za prací), sociální migrace (lidé se stěhují za lepšími životními podmínkami), politické migrace (lidé se stěhují kvůli politickému útlaku nebo válce) a environmentální migrace (lidé se stěhují kvůli změnám v životním prostředí).

Existuje mnoho faktorů, které mohou ovlivnit migraci, včetně ekonomických, sociálních, politických a environmentálních faktorů. Globálně se vzorce migrace v průběhu času mění. Například v posledních desetiletích se zvýšil počet mezinárodních migrantů.

Migrace může mít široké důsledky, včetně dopadu na strukturu populace, ekonomický růst, sociální systémy a životní prostředí jak v zemích původu, tak v zemích destinace.

Země implementují různé politiky a intervence, aby ovlivnily migraci, včetně politik regulace migrace, politik integrace migrantů, politik azylu a uprchlíků atd.

9. Metodika práce

Zdrojem dat pro demografickou analýzu okresu Děčín se stal web Českého statistického úřadu (dále ČSÚ). Z tohoto webu bylo využito několik dat a informací.

Prvními byly informace zpracované samotným ČSÚ ohledně území (okresu a příslušného kraje), kterých bylo využito na vymezení a obecné charakteristice sledovaného území. Dalšími byla Veřejné databáze, kdy za pomoci vlastního výběru ukazatelů byla získána data potřebná pro tuto bakalářskou práci.

Rok 2000 byl vybrán jako počáteční rok zkoumaného období, které bylo ukončeno rokem 2021. V této práci nebyla uvedena data za celé období, tedy za jednotlivé roky zvoleného časového úseku, ale byla uváděna, interpretována a porovnávána data v tříročních intervalech od roku 2000 až do roku 2021 (včetně roku 2020).

Vývoj počtu obyvatel byl znázorněn pomocí grafu za okres Děčín, Ústecký kraj a celou Českou republiku. Dále bylo v tabulce uvedeno porovnání počtu obyvatel v jednotlivých SO ORP v okresu Děčín za sledované období.

Byla nastíněna věková struktura obyvatelstva podle pohlaví v okresu pomocí věkových pyramid za roky 2001, 2011 a 2021. Pomocí tabulky byly uvedeny počty obyvatel ve věkových skupinách 0–14 let, 15–64 let, 65 a více let za sledované období, a to za okres Děčín, Ústecký kraj a celou Českou republiku.

Migrace byla znázorněna pomocí tabulky, a to pouze za okres Děčín ve sledovaném období, kdy v tabulce byly uvedeny informace o přistěhovalých a vystěhovalých, vypočítáno bylo migrační saldo.

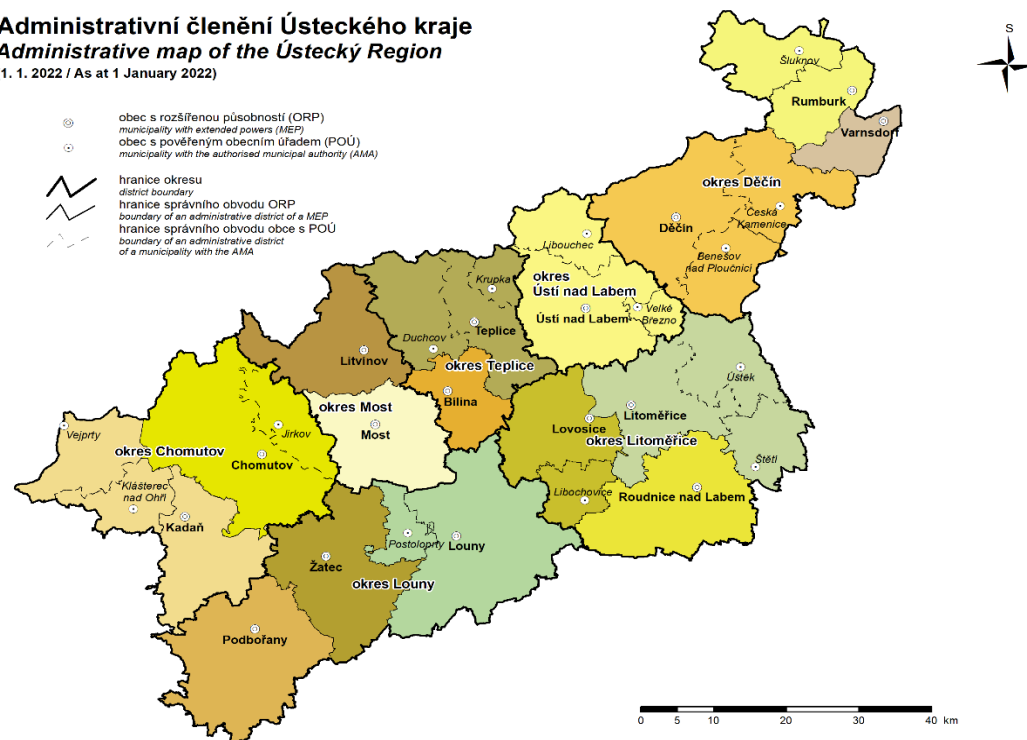
Vývoj úmrtnosti byl znázorněn pomocí grafů, kdy byly vytvořeny grafy zvláště pro okres, kraj a ČR za sledované období, a dále pomocí tabulky bylo uvedeno porovnání počtu úmrtí v jednotlivých SO ORP okresu Děčín, kdy zde byly navíc rozlišeny počty mužů a žen.

Pomocí dvou grafů byly znázorněny počty sňatků a rozvodů v jednotlivých SO ORP okresu Děčín a v tabulkách bylo provedeno porovnání počtu sňatků a rozvodů za okres, kraj a ČR.

10. Charakteristika sledovaného území

10.1 Ústecký kraj

Administrativní členění Ústeckého kraje Administrative map of the Ústecký Region (1. 1. 2022 / As at 1 January 2022)

Obrázek 1 Okresy Ústeckého kraje

Zdroj: ČSÚ

Ústecký kraj se nachází v severozápadní části České republiky. Kraj má celkovou rozlohu 5 335 km² a jeho populace čítá přibližně 821 tisíc obyvatel. Ústecký kraj je průmyslově orientovaný, s významným podílem těžby hnědého uhlí a výroby energie. Silné zastoupení má v kraji také chemický a strojírenský průmysl. V kraji je 9 vysokých škol, z toho 2 veřejné a 7 soukromých. Počet studentů na vysokých školách je přibližně 10 tisíc. V kraji je celkem 14 nemocnic s poliklinikou. Počet lůžek v nemocnicích je přibližně 5000. Ústecký kraj je bohatý na kulturní a přírodní památky. Mezi nejznámější patří hrad Střekov, zámek Duchcov, hrad Litoměřice, zámek Most a hrad Teplice. Kraj je známý také svými lázeňskými městy, jako jsou Teplice a Dubí. V kraji je celkem 5 400 km silnic a 1 000 km železnic. K dispozici je také mezinárodní letiště v Ústí nad Labem. Ústecký kraj se vyznačuje vysokou koncentrací průmyslu, což ovlivňuje kvalitu životního prostředí. Kraj se však snaží situaci zlepšit prostřednictvím různých ekologických programů. Ústecký kraj má ve srovnání s ostatními kraji ČR vysokou míru nezaměstnanosti. Tuto situaci se však kraj snaží řešit prostřednictvím různých programů vzdělávání a zaměstnanosti.

(ČSÚ 2022)

10.2 Okres Děčín

Okres Děčín je nejsevernějším okresem v Ústeckém kraji (viz Obrázek 1). Sousedí s okresem Ústí nad Labem na jihozápadě, s okresem Litoměřice na jihu a s českolipským okresem v Libereckém kraji na východě. Hranice okresu na severu je zároveň státní hranicí s Německem. Rozloha okresu je 909 km², což ho činí čtvrtým největším okresem Ústeckého kraje. Z Ústeckého kraje zaujímá 17 % celkové rozlohy. K 1. 1. 2021 se okres členil na 52 obcí, z nichž 14 má statut města. Na konci roku 2021 zde žilo 126 294 obyvatel. Počet obyvatel na 1 km² dosáhl v roce 2021 hodnoty 139,0, což z okresu Děčín dělá čtvrtý nejhustěji osídlený okres Ústeckého kraje. Okres je známý svým výjimečným přírodním bohatstvím, zejména skalními útvary v pískovcových skalách. Děčínský Sněžník se svou výškou 723 m n. m. je dominantou okresu. Nejvyšším bodem okresu je Pěnkavčí vrch s výškou 792 m n. m. Naopak nejnižší položeným místem je hladina řeky Labe ve Hřensku s nadmořskou výškou 115 m n. m. Okres Děčín je důležitým dopravním uzlem v železniční, lodní i silniční dopravě. Hlavní železniční tratí je Praha – Děčín s návazností na hraniční přechod do Německa. Díky svým přírodním krásám poskytuje okres příznivé podmínky pro rekreaci a je ročně navštěvován tisíci turistů z tuzemska i zahraničí.

(ČSÚ 2022)

11. Charakteristiky vybraných demografických jevů

11.1 Vývoj počtu obyvatel

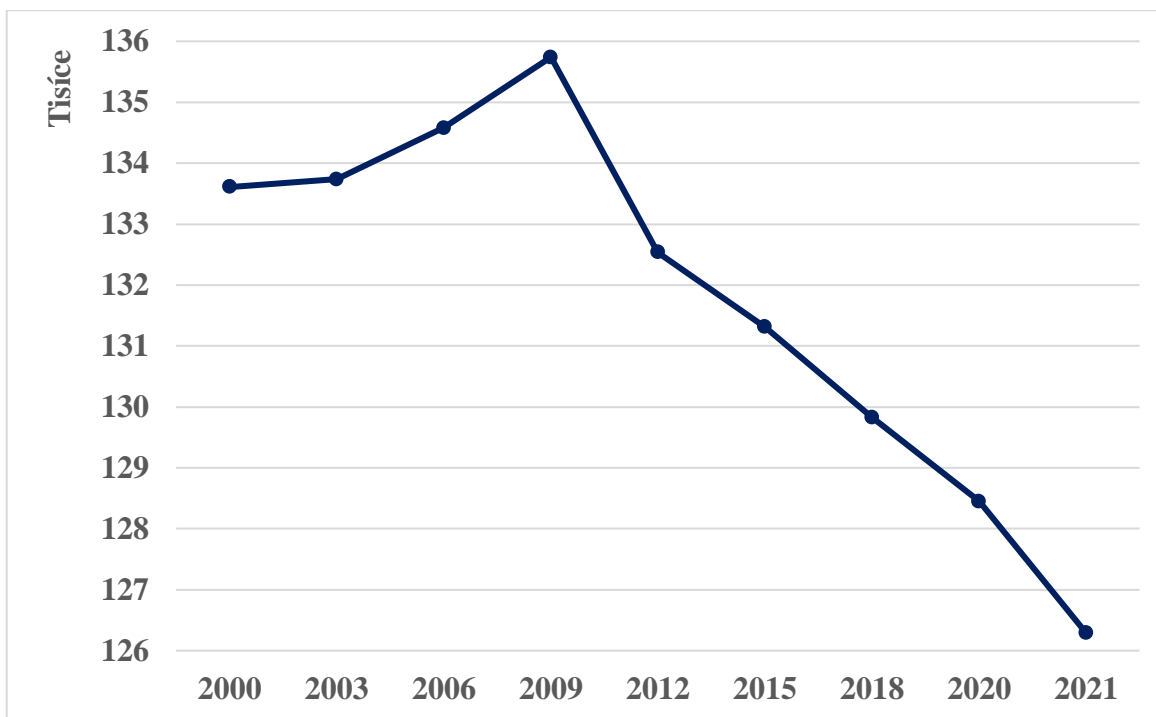
Demografický vývoj je základním prvkem, který ovlivňuje a formuje dynamiku společnosti. Počet obyvatel a jeho změny jsou nejen důsledkem, ale také hnací silou sociálních, ekonomických a politických procesů.

Historicky se počet obyvatel měnil v závislosti na několika faktorech, mezi které patří porodnost, úmrtnost a migrace. Tyto tři komponenty jsou základními prvky, které ovlivňují demografický vývoj. Porodnost a úmrtnost jsou ovlivněny řadou faktorů, včetně zdravotních podmínek, přístupu k zdravotní péči, sociálních a ekonomických podmínek, zatímco migrace je často ovlivněna politickými a ekonomickými faktory.

V současné době se mnoho zemí, včetně České republiky, potýká s demografickými výzvami, jako je stárnutí populace, nízká porodnost a migrace. Tyto výzvy mají dalekosáhlé důsledky pro společnost a ekonomiku, včetně dopadů na sociální zabezpečení, trh práce a ekonomický růst. Vývoj počtu obyvatel je tedy komplexní a multidimenzionální téma, které vyžaduje hluboké pochopení demografických procesů a jejich interakcí s širšími sociálními a ekonomickými faktory.

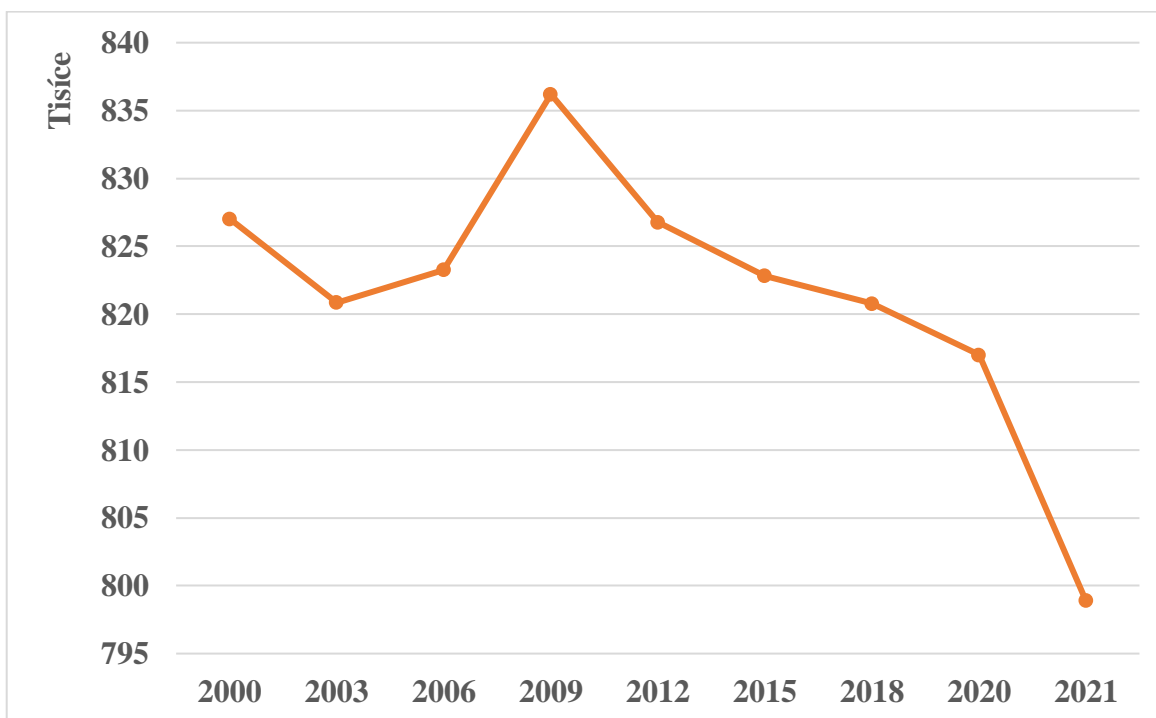
V osmdesátých letech dvacátého století patřila Česká republika do státu Československo, jenž měl v roce 1980 zhruba 15,2 milionů lidí. Po sametové revoluci v roce 1989 a pozdějším rozdělení Československa v roce 1993 se počet obyvatel České republiky ustálil na přibližně 10,3 milionech. Počet obyvatel v České republice se od té doby mírně zvyšuje. Tento nárůst je především způsoben migrací, protože přirozený přírůstek (rozdíl mezi narozeními a úmrtími) je v České republice již několik let negativní. V roce 2021 byl počet obyvatel v České republice odhadován na 10,7 milionu.

V roce 2022 se počet obyvatel v České republice zvýšil na 10,8 milionu. Migrace zůstává hlavním faktorem růstu populace, přičemž největší počet přistěhovalců pochází ze Slovenska, Ukrajiny a Vietnamu. Také je významné podotknout, že stejně jako v mnoha jiných rozvinutých státech, populace v České republice stárne. Tento trend je výsledkem kombinace nízké natality, nízkého přistěhovalectví a vysokého průměrného věku. I když se očekává, že většina dětí narozených po roce 2000 v zemích s vysokou průměrnou délkou života dožije 100 let, stále existuje otázka, zda se zvyšováním délky života současně odkládají funkční omezení a invalidita.

Obrázek 2 Vývoj počtu obyvatel v okrese Děčín

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 3 Vývoj počtu obyvatel v Ústeckém kraji

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Ze sledovaných dat je možné říci, že v okrese Děčín došlo v průběhu dvaceti let k postupnému poklesu počtu obyvatel. Tento jev je velice dobře viditelný na jednotlivých SO ORP okrese Děčín, kde můžeme vidět, že počet obyvatel v jednotlivých SO ORP klesá.

Totožný trend je možné sledovat v rámci celého Ústeckého kraje, jehož je okres Děčín součástí. Počet obyvatel ovlivňuje několik faktorů.

Obrázek 4 Vývoj počtu obyvatel v ČR

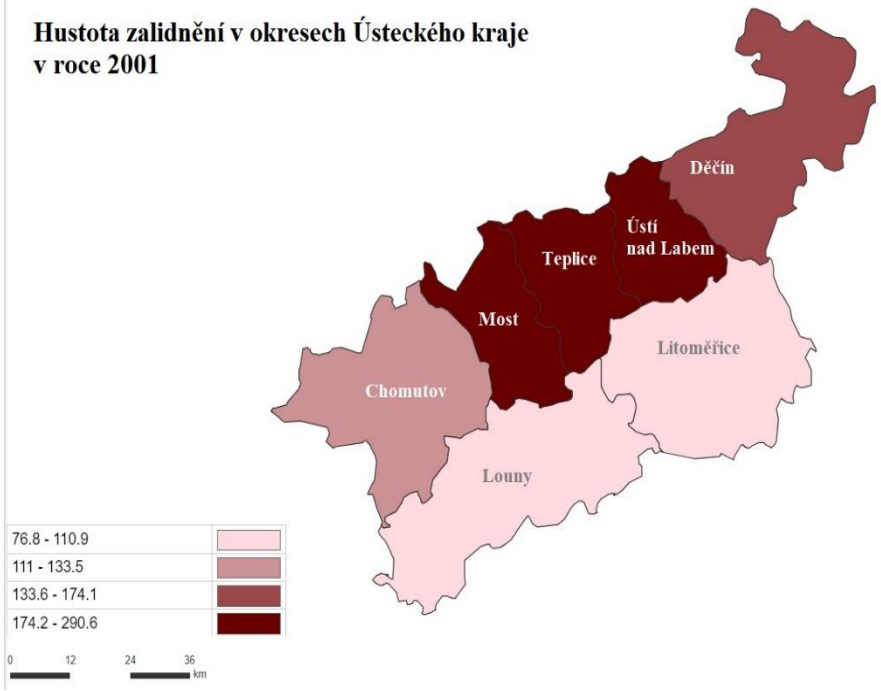
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatel v SO ORP okresu Děčín

Období	SO ORP Děčín	SO ORP Rumburk	SO ORP Varnsdorf
2000	79 442	33 437	20 730
2003	79 127	34 018	20 589
2006	79 789	34 220	20 567
2009	80 504	34 585	20 651
2012	78 588	33 556	20 396
2015	77 902	33 161	20 250
2018	77 031	32 795	20 005
2020	76 131	32 529	19 789
2021	74 944	31 999	19 351

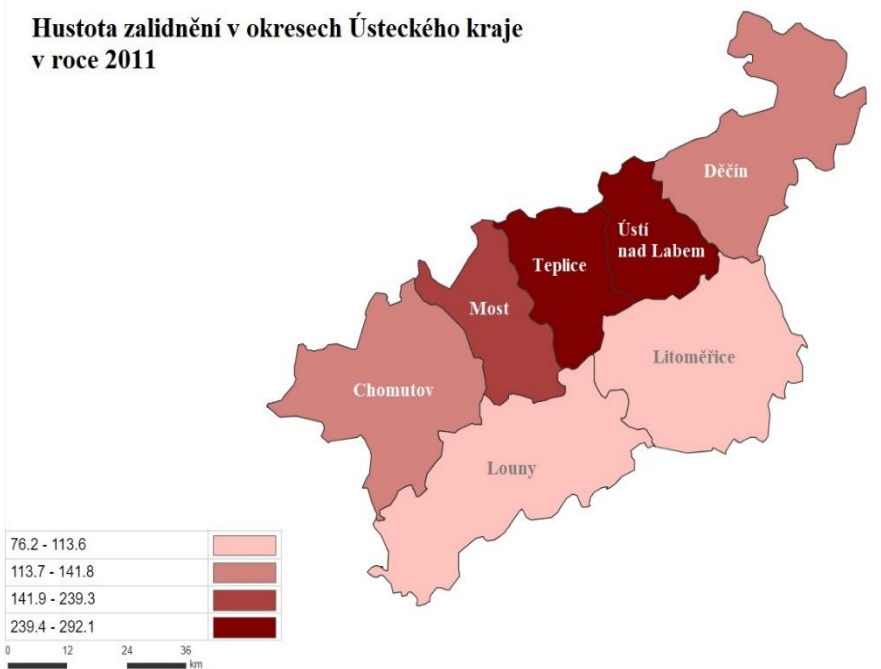
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 5 *Hustota zalidnění v roce 2001*

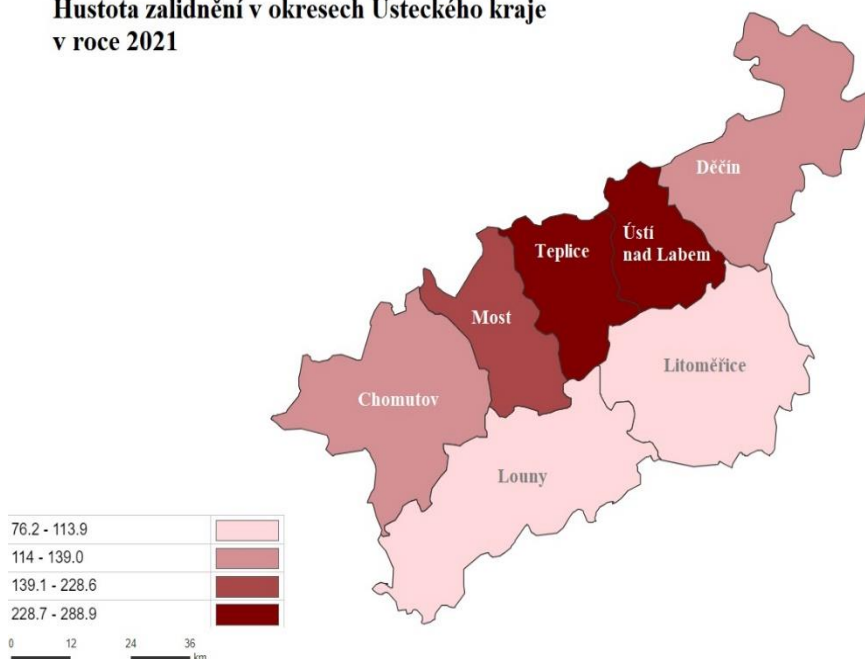
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ a vytvoření online mapy na <https://www.mapaceska.cz/>

Obrázek 6 *Hustota zalidnění v roce 2011*

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ a vytvoření online mapy na <https://www.mapaceska.cz/>

Hustota zalidnění v okresech Ústeckého kraje v roce 2021

Obrázek 7 Hustota zalidnění v roce 2021

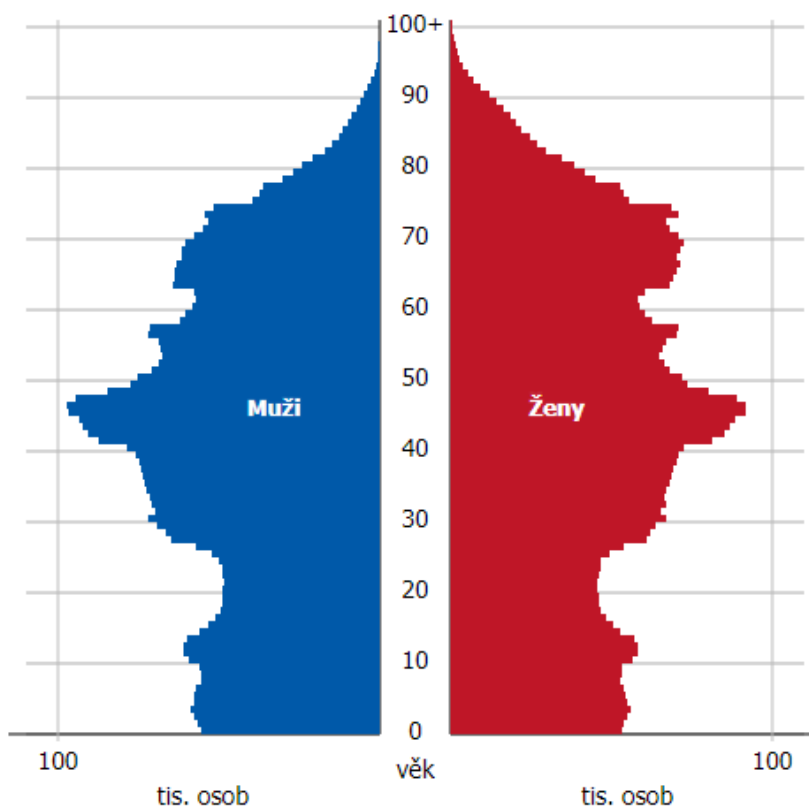
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ a vytvoření online mapy na <https://www.mapaceska.cz/>

11.2 Věková struktura obyvatelstva

Věková struktura obyvatelstva je klíčovým demografickým ukazatelem, který odráží rozložení jednotlivých věkových skupin v populaci. Tento ukazatel je zásadní pro pochopení dynamiky populace a má významné dopady na sociální, ekonomické a politické aspekty společnosti. Věková struktura se obvykle zobrazuje pomocí "věkových pyramid", které ukazují rozdělení populace podle věku a pohlaví. Věkové pyramidy mohou nabídnout hluboký vhled do historických událostí, trendů v plodnosti a úmrtnosti, ale také předpovědi budoucí demografické změny.

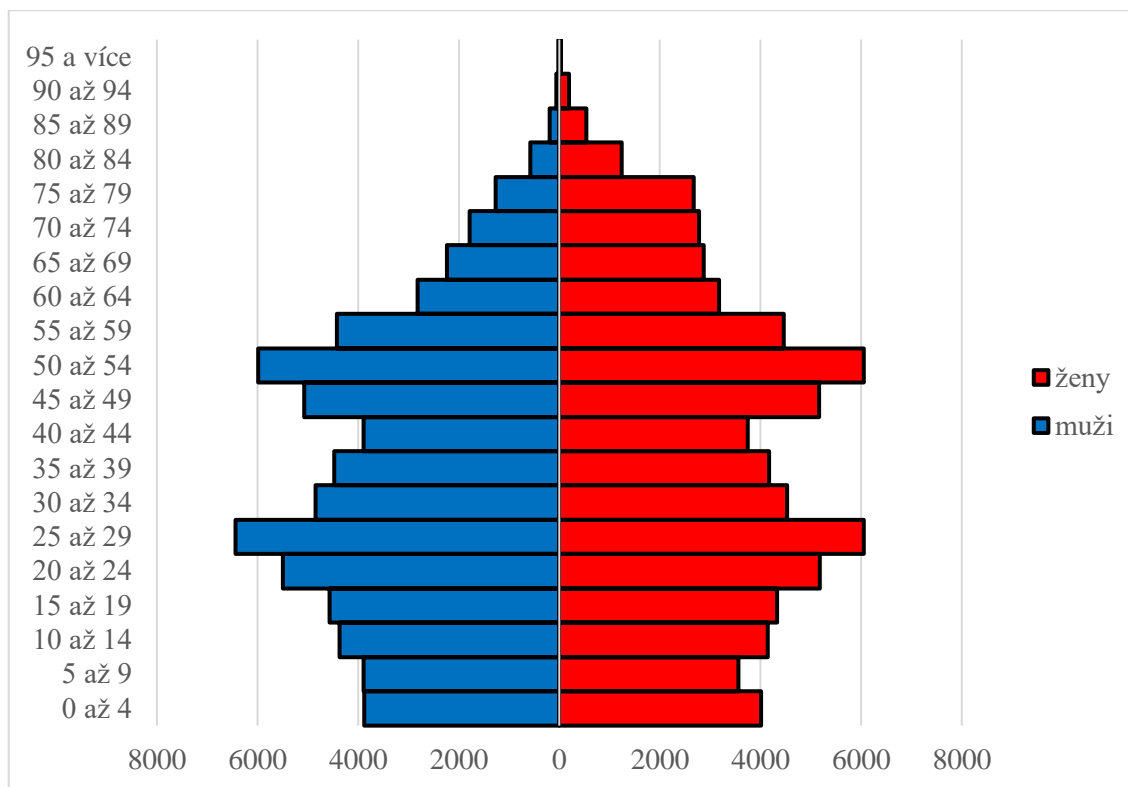
Věková pyramida je grafické znázornění struktury populace podle věku a pohlaví. Je to důležitý demografický nástroj, který pomáhá analyzovat a předvídat změny v populaci. Věková pyramida má tvar dvojitého sloupce, kde každý sloupec představuje jedno pohlaví (muži na jedné straně, ženy na druhé). Věkové skupiny jsou zobrazeny na svislé ose od nejmladších (dole) po nejstarší (nahore). Horizontální osa ukazuje počet lidí v každé věkové skupině.

Tvar věkové pyramidy může poskytnout mnoho informací o demografických charakteristikách populace. Například široká základna pyramidy naznačuje vysokou míru porodnosti, zatímco úzký vrchol naznačuje nízkou míru přežití do vyššího věku. Naopak pyramidy s úzkou základnou a širokým vrcholem naznačují nízkou míru porodnosti a vysokou míru přežití.

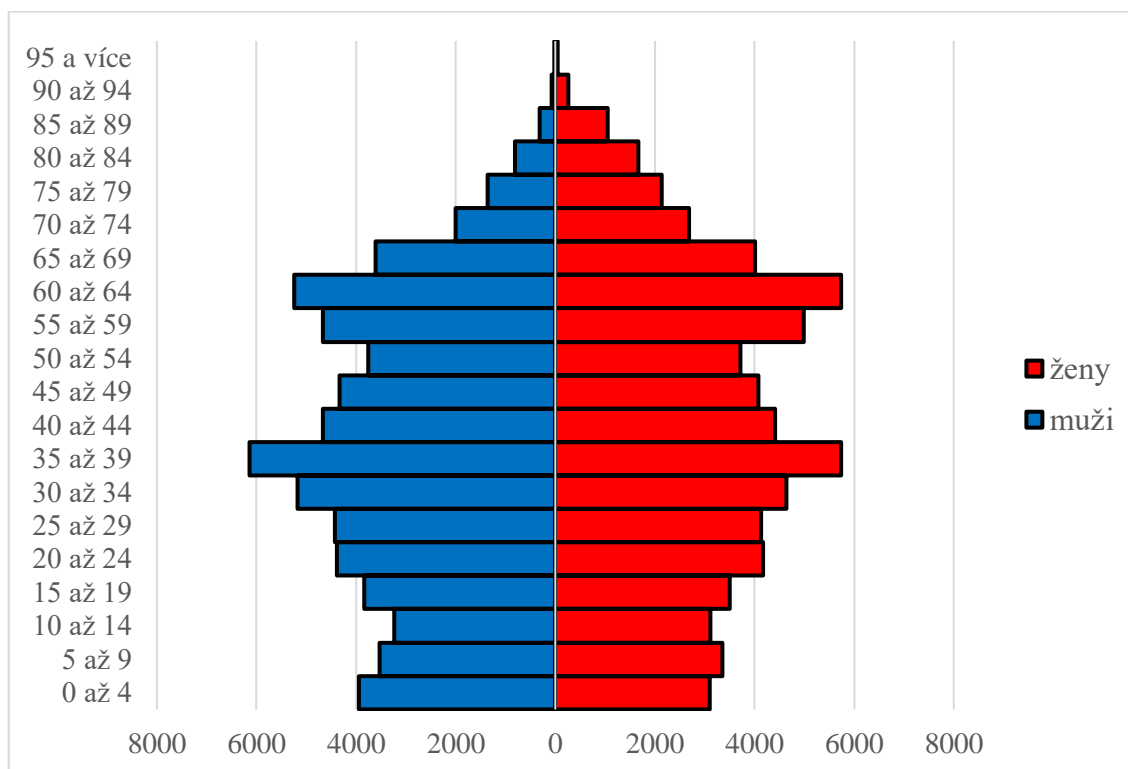
Obrázek 8 Věková pyramida ke dni Sčítání 2021 v ČR

Zdroj: <https://www.scitani.cz/vekova-struktura>

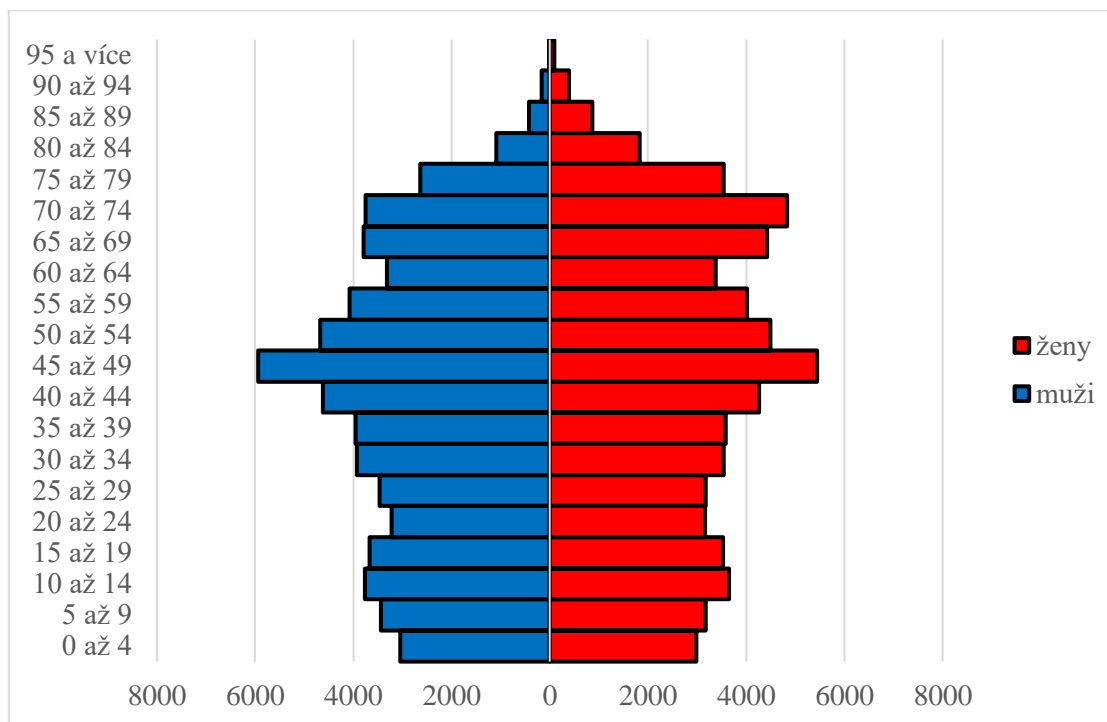
Obrázek 9 Věková pyramida ze Sčítání lidu v roce 2001 v okrese Děčín

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 10 Věková pyramida ze Sčítání lidu v roce 2011 v okrese Děčín

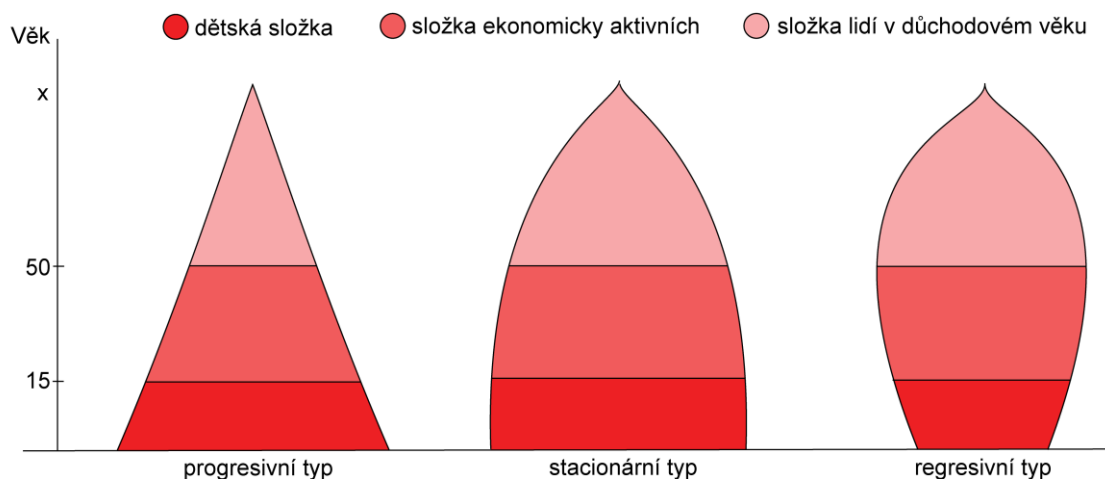
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 11 Věková pyramida ze Sčítání lidu v roce 2021 v okrese Děčín

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Ke grafickému znázornění věkové struktury populace se používají tři základní typy věkových pyramid. *Progresivní typ* – Tyto pyramidy jsou charakterizovány širokou základnou, což znamená, že většina populace je mladá. Tento typ pyramidy je typický pro rozvojové země s vysokou mírou porodnosti a úmrtnosti. *Stacionární typ* – Tyto pyramidy mají téměř stejnou šířku na všech úrovních, což znamená, že populace je relativně stabilní. Tento typ pyramidy je typický pro rozvinuté země s nízkou mírou porodnosti a úmrtnosti. *Regresivní typ* – Tyto pyramidy mají úzkou základnu, což znamená, že populace stárne. Tento typ pyramidy je typický pro země s nízkou mírou porodnosti a vysokou očekávanou délkou života. (Klufová, Poláková 2010)

Obrázek 12 Typy věkových pyramid

Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C4%9Bkov%C3%A1_pyramida

Nejaktuálnější údaje z Českého statistického úřadu ukazují, že věková skladba obyvatelstva v České republice je následující:

- 0-14 let (předproduktivní) - 15.2%
- 15-64 let (produktivní) - 65.3%
- 65 let a více (postproduktivní) - 19.5%

Tabulka 2 Věková struktura obyvatelstva v roce 2000

Věk	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
0–14	22 846	171,0	140 277	169,6	1 664 434	162,0
15–64	94 247	705,4	586 040	708,6	7 179 109	698,9
65 a více	16 516	123,6	100 696	121,7	1 423 003	138,5

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 3 Věková struktura obyvatelstva v roce 2003

Věk	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středních o stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
0–14	21 837	163,3	132 486	161,5	1 554 475	152,3
15–64	95 462	714,1	588 058	716,9	7 233 788	708,7
65 a více	16 435	122,9	100 324	122,3	1 423 192	139,4

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 4 Věková struktura obyvatelstva v roce 2006

Věk	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středních o stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
0–14	21 005	156,4	127 404	154,8	1 479 514	144,1
15–64	96 452	718,0	590 169	716,9	7 325 238	713,3
65 a více	17 119	127,4	105 692	128,4	1 482 437	144,4

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 5 Věková struktura obyvatelstva v roce 2009

Věk	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
0–14	20 942	154,3	127 116	152,0	1 494 370	142,5
15–64	96 214	708,9	594 705	711,3	7 413 560	706,9
65 a více	18 584	136,9	114 377	136,8	1 598 883	152,5

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 6 Věková struktura obyvatelstva v roce 2012

Věk	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
0–14	21 034	158,6	128 524	155,3	1 560 296	148,4
15–64	90 118	679,5	568 628	687,3	7 188 211	683,9
65 a více	21 388	161,3	129 612	156,7	1 767 618	168,2

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 7 Věková struktura obyvatelstva v roce 2015

Věk	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
0–14	21 144	160,8	130 213	158,1	1 623 716	153,9
15–64	85 787	652,3	547 147	664,5	6 997 715	663,5
65 a více	24 382	185,4	145 466	176,7	1 932 412	183,2

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 8 Věková struktura obyvatelstva v roce 2018

Věk	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
0–14	20 948	161,0	131 642	160,4	1 693 060	159,3
15–64	82 244	623,3	531 098	646,9	6 870 123	646,3
65 a více	26 639	204,8	158 049	192,5	2 086 617	196,3

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 9 Věková struktura obyvatelstva v roce 2020

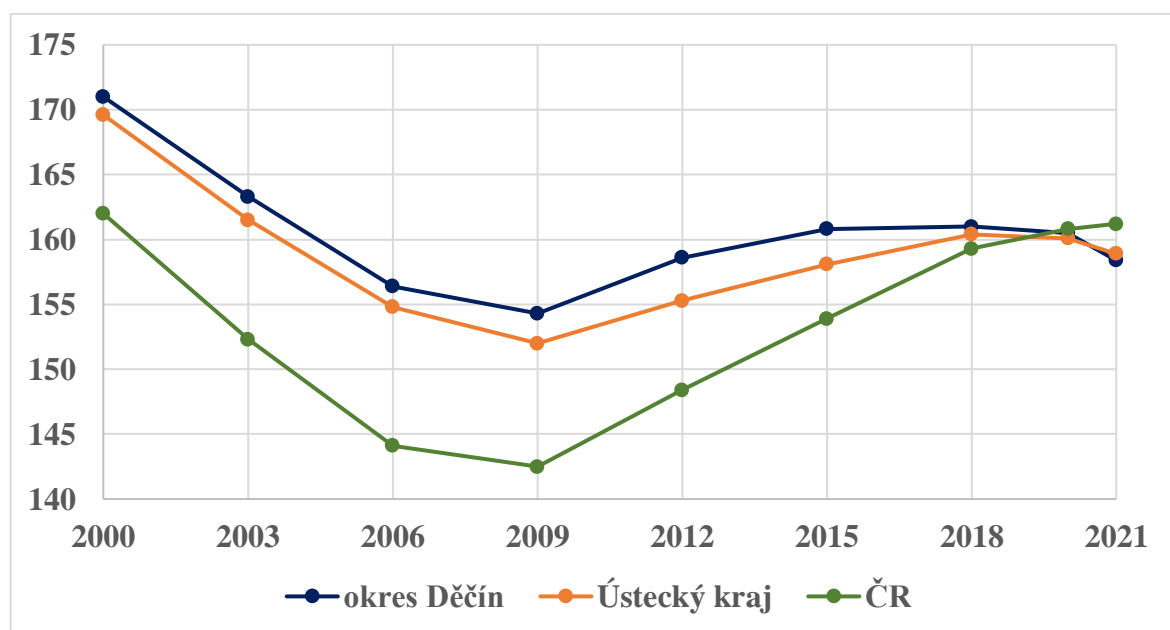
Věk	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
0–14	20 711	160,5	131 156	160,1	1 719 741	160,8
15–64	80 365	623,0	522 895	638,5	6 823 714	637,9
65 a více	27 373	212,2	162 953	199,0	2 158 322	201,8

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 10 Věková struktura obyvatelstva v roce 2021

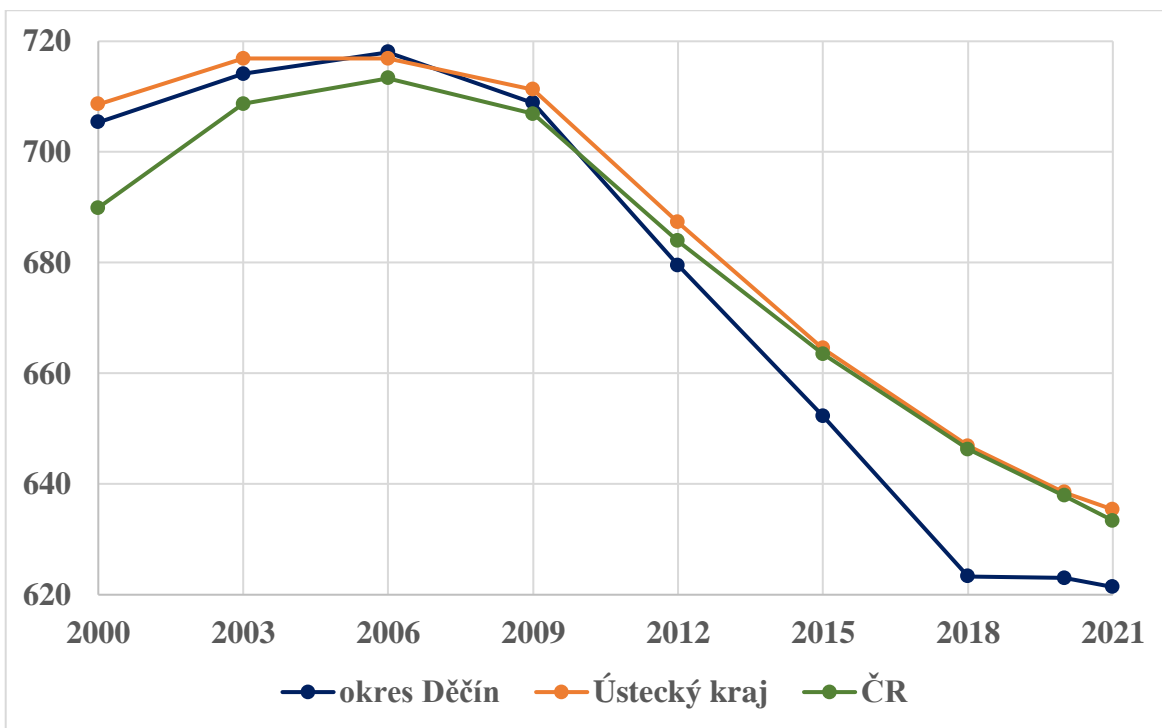
Věk	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
0–14	20 069	158,4	127 153	158,9	1 693 408	161,2
15–64	78 738	621,4	508 479	635,4	6 654 190	633,4
65 a více	27 487	216,9	163 266	204,0	2 169 109	206,5

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

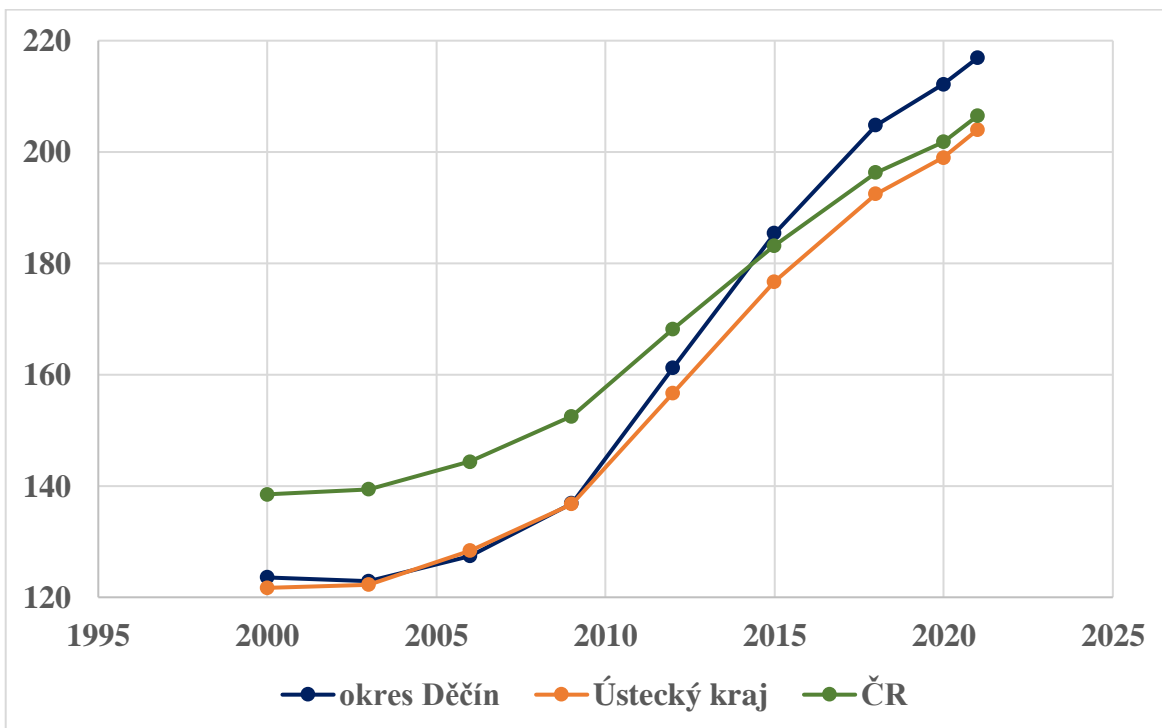
Obrázek 13 Věková skupina 0–14 let na 1 000 obyvatel středního stavu

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 14 Věková skupina 15–64 let na 1 000 obyvatel středního stavu

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 15 Věková skupina 65 a více let na 1 000 obyvatel středního stavu

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Data v tabulkách o počtu obyvatel nám říkají, že ve sledovaném období 2000–2021 převažovala věková skupina 15–64 let. V rámci kraje se okres Děčín v jednotlivých

věkových skupinách pohybuje mezi 15 % až 17 % (v celém sledovaném období) a v rámci celé ČR se v jednotlivých skupinách pohybuje přibližně kolem 1,2 % (v celém sledovaném období). Data též ukazují další zajímavou informaci, totiž že ve sledovaném období od roku 2012 klesá zastoupení ve věkové skupině 15–64 let.

11.3 Migrace

Přesun populace je složitý a mnohostranný jev, který má vliv jak na jednotlivce, tak na celé společenství. Přesuny obyvatelstva lze dále rozdělit podle různých kritérií, jako je například dobrovolnost, délka pobytu nebo důvod přesunu. Ekonomická migrace se týká lidí, kteří se stěhují za práci nebo lepšími hospodářskými podmínkami. Naopak nucená migrace se vztahuje na jedince, kteří byli donuceni opustit své domovy kvůli konfliktům, přírodním katastrofám nebo jiným nepříznivým podmínkám.

Přesun obyvatelstva má významný dopad na demografickou strukturu jak země původu, tak i země určení. V zemi původu může migrace způsobit úbytek populace, zejména mladých a produktivních jedinců, což může mít závažné důsledky pro hospodářství a sociální uspořádání. V zemi určení může migrace přispět ke zvýšení populace a různorodosti, ale také může přinést výzvy v oblasti integrace a sociální soudržnosti. Přesun obyvatelstva je úzce spojen s globálními procesy, jako jsou globalizace, politické změny, ekonomický rozvoj a klimatické změny. Studium migrace je proto klíčové pro pochopení současných sociálních, ekonomických a politických dynamik.

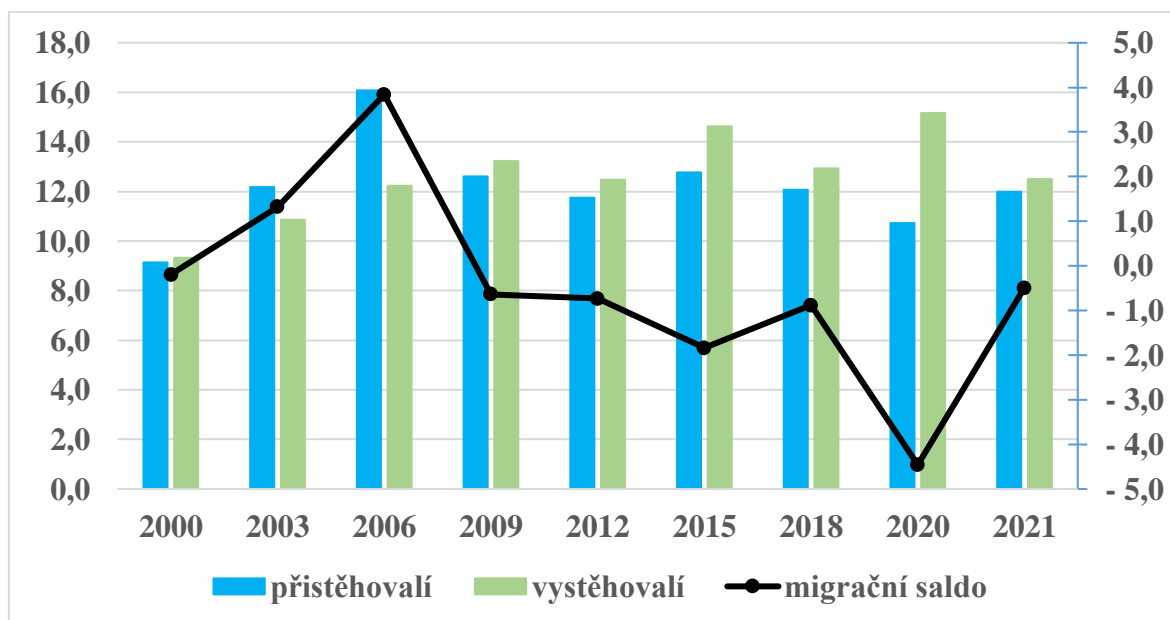
Od roku 1980 až do současnosti prošla migrace v České republice významnými změnami. V období 80. let, za vlády komunistického režimu, byla Česká republika více zemí emigrace. Přesné údaje o počtu lidí, kteří opustili zemi, nejsou k dispozici, ale odhady hovoří o stovkách tisíc. Emigrace byla v té době považována za trestný čin a byla spojena s konfiskací majetku, často také s pronásledováním příbuzných. Po sametové revoluci v roce 1989 a následném rozpadu Československa v roce 1993 se Česká republika začala transformovat z bývalé socialistické/komunistické společnosti na demokratickou, parlamentní, založenou na volném trhu. Tato transformace, spolu s přistoupením k Evropské unii v roce 2004, vedla k významnému nárůstu imigrace. Podle údajů z roku 2004 tvořili legální imigranti 2,5 % populace České republiky, což je výrazný nárůst oproti 0,8 % v roce 1993. Počet nelegálních imigrantů se odhaduje na 300 000 až 340 000. Nejvíce migrantů přitahovala Praha a další velká města, ale i oblasti poblíž hranic. Od roku 2005 se populace přirozeně zvyšovala, avšak v nedávné době byla nejvíce ovlivněna přílivem imigrantů, kterých bylo dle odhadu přibližně 300 000 během deseti let (od roku 2010). (Drbohlav 2005)

I přesto, že Česká republika čelí mnoha migračním problémům, jako je například nelegální migrace, potřeba vysoce kvalifikovaných migrantů, žadatelé o azyl, uprchlíci, diskriminace migrantů a obchodování s lidmi, přistoupení k EU tyto problémy ještě více zkomplikovalo. A to především kvůli neustálému vývoji migračních politik a praxe.

Tabulka 11 Migrace v okrese Děčín

	přistěhovalí (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	vystěhovalí (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
2000	1 221	9,1	1 247	9,3
2003	1 630	12,2	1 453	10,9
2006	2 161	16,1	1 645	12,2
2009	1 711	12,6	1 797	13,2
2012	1 558	11,7	1 655	12,5
2015	1 681	12,8	1 923	14,6
2018	1 569	12,1	1 684	12,9
2020	1 383	10,7	1 958	15,2
2021	1 521	12,0	1 584	12,5

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 16 Migrace v okrese Děčín na 1 000 obyvatel středního stavu

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Jak je možné vyčíst z tabulky výše, za sledované období docházelo v okrese Děčín převážně k úbytku obyvatelstva, a to přesněji migrací mimo okres. Pokud bychom provedli srovnání dat za okres, v porovnání s příslušným krajem zjistíme, že tento trend migrace obyvatelstva mimo dané území se ve sledovaném území týkal celého kraje. Migrace obyvatelstva může být samozřejmě dlouhodobá, kdy se lidé přestěhují např. do jiného okresu v rámci kraje, nebo do jiného kraje atd., anebo může docházet pouze ke krátkodobé migraci, kdy obyvatelstvo cestuje mimo okres za prací, nebo do škol, ale hned se pak vrací.

11.4 Úmrtnost

Úmrtnost neboli mortalita je významným demografickým indikátorem, jenž vyjadřuje počet úmrtí na daném území v určitém časovém období. Tento ukazatel je klíčový pro pochopení zdravotního stavu populace, trendů vývoje populace a pro plánování veřejných služeb, jako je zdravotní a sociální péče. V následujícím textu se budeme věnovat mortalitě v České republice.

V průběhu let se v České republice výrazně měnila míra úmrtnosti z důvodu různých okolností, zahrnující změny v oblasti zdravotní péče, životního stylu a demografické struktury populace. V devadesátých letech minulého století byl například zaznamenán významný pokles úmrtnosti, což bylo způsobeno zlepšením zdravotní péče a životních podmínek po pádu komunistické vlády. Od té doby se míra úmrtnosti ustálila, s mírnými ročními výkyvy.

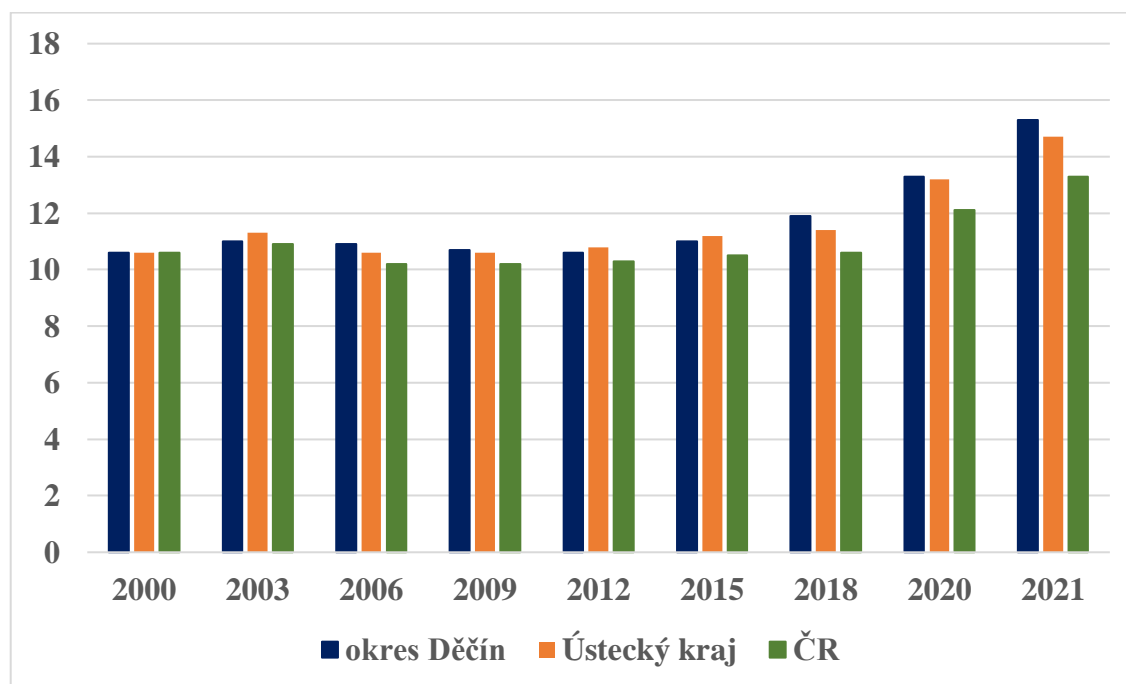
Je důležité si uvědomit, že úmrtnost se liší podle věku a pohlaví. Obecně platí, že úmrtnost je vyšší u starších lidí a mužů. Toto je důsledkem kombinace biologických faktorů, jako je stárnutí, a sociálních a behaviorálních faktorů, jako je kouření a konzumace alkoholu, které jsou v České republice častější mezi muži. V poslední době se také stále více věnuje pozornosti nerovnostem v úmrtnosti v závislosti na socioekonomickém postavení. Výzkumy prokazují, že lidé s nižším socioekonomickým statutem mají obecně vyšší úmrtnost, což souvisí s řadou faktorů, jako je přístup ke zdravotní péči, životní styl a pracovní podmínky.

V budoucnu se předpokládá, že úmrtnost v České republice bude nadále ovlivňována stárnutím populace, pokračujícími zdravotními a sociálními nerovnostmi a výzvami spojenými s chronickými chorobami a pandemiemi. Podle prognóz se očekává mírný nárůst úmrtnosti v následujících letech v důsledku stárnutí populace.

Tabulka 12 Úmrtnost

	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
2000	1 416	10,6	8 773	10,6	109 001	10,6
2003	1 475	11,0	9 260	11,3	111 288	10,9
2006	1 469	10,9	8 719	10,6	104 441	10,2
2009	1 453	10,7	8 897	10,6	107 421	10,2
2012	1 401	10,6	8 959	10,8	108 189	10,3
2015	1 448	11,0	9 238	11,2	111 173	10,5
2018	1 552	11,9	9 338	11,4	112 920	10,6
2020	1 717	13,3	10 793	13,2	129 289	12,1
2021	1 934	15,3	11 775	14,7	139 891	13,3

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 17 Zemřeli na 1 000 obyvatel středního stavu

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Z grafů je možné vyčíst několik informací. V rámci okresu Děčín byla úmrtnost v období 2000 až 2012 skoro vyrovnaná. Od roku 2012 úmrtnost roste, a to nejen v okrese

Děčín, ale rovněž i v celém kraji a ČR. Zajímavé je to, že v období 2000 až 2006 došlo v rámci kraje a celé ČR k nárůstu úmrtnosti.

Výzkum publikovaný v BMC Public Health prokázal, že v České republice se v období chladných dnů zvýšila úmrtnost na kardiovaskulární onemocnění. Za chladné dny byly považovány dny s teplotou vzduchu pod $-3,5$ °C. Bylo zjištěno, že tyto dny byly spojeny s pozitivním průměrným nárůstem kardiovaskulární úmrtnosti u obou pohlaví a ve všech věkových skupinách. Největší vliv na úmrtnost byl zaznamenán u mužů ve věku 25 až 59 let. Tento vliv byl nejvýraznější a přímý. (Kyselý a kol. 2009)

Další výzkum publikovaný v časopise Journal of Epidemiology and Community Health odhalil, že souvislost mezi vzděláním a délkou života ve střední a východní Evropě v 90. letech 20. století mohla mít vliv i na úmrtnost. K rozdílům v úmrtnosti mohly přispět změny sociálních a ekonomických podmínek, včetně ekonomické transformace na počátku 90. let. (Shkolnikov a kol. 2006)

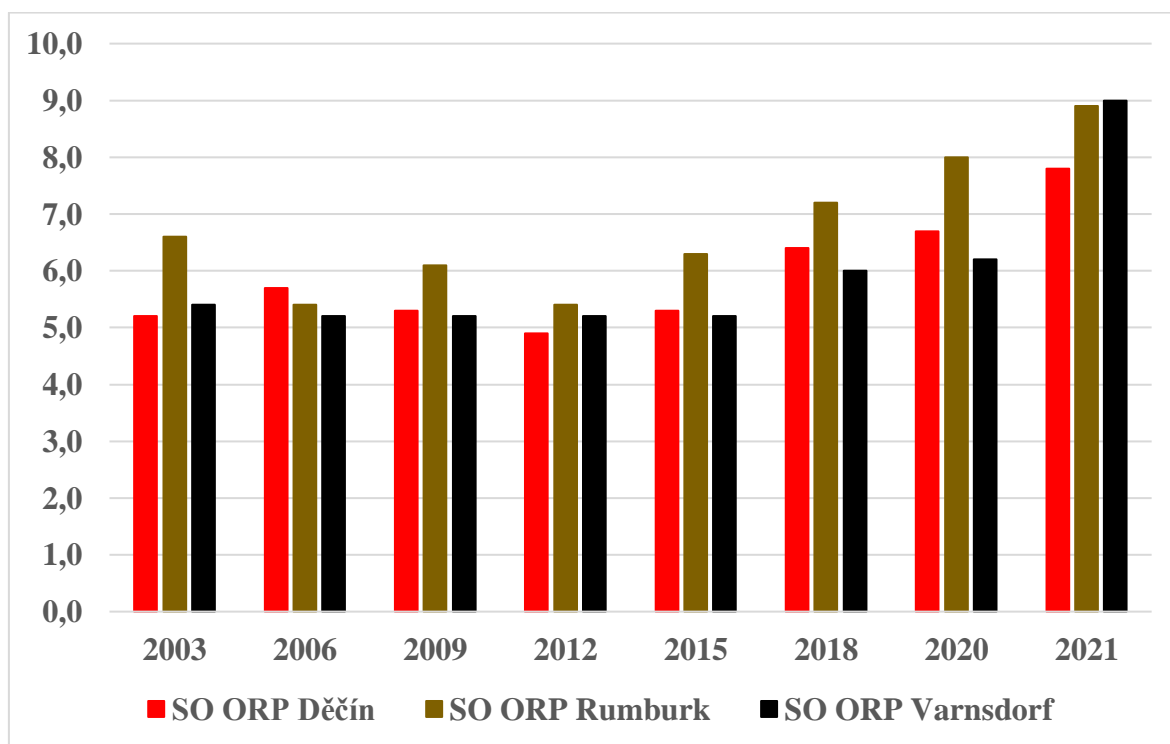
Podle studie publikované v European Journal of Cancer byl v roce 2012 zaznamenán nárůst incidence rakoviny v Evropě, včetně České republiky. Nejčastějšími typy rakoviny byly rakovina prsu, kolorektální rakovina, rakovina prostaty a rakovina plic. (Zavoral a kol. 2011)

Dalším a velice důležitým bodem je období 2018–2021, kdy je možné vidět na všech třech grafech, že úmrtnost rapidně roste. Hlavně od roku 2019, což je spojeno s pandemií Covid-19.

Tabulka 13 Úmrtnost mužů v SO ORP okresu Děčín

	SO ORP Děčín		SO ORP Rumburk		SO ORP Varnsdorf	
	muži (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	muži (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	muži (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
2003	415	5,2	223	6,6	112	5,4
2006	455	5,7	184	5,4	108	5,2
2009	425	5,3	192	6,1	108	5,2
2012	383	4,9	181	5,4	106	5,2
2015	411	5,3	208	6,3	106	5,2
2018	493	6,4	235	7,2	120	6,0
2020	510	6,7	260	8,0	123	6,2
2021	589	7,8	284	8,9	176	9,0

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 18 Zemřelí muži na 1 000 obyvatel středního stavu

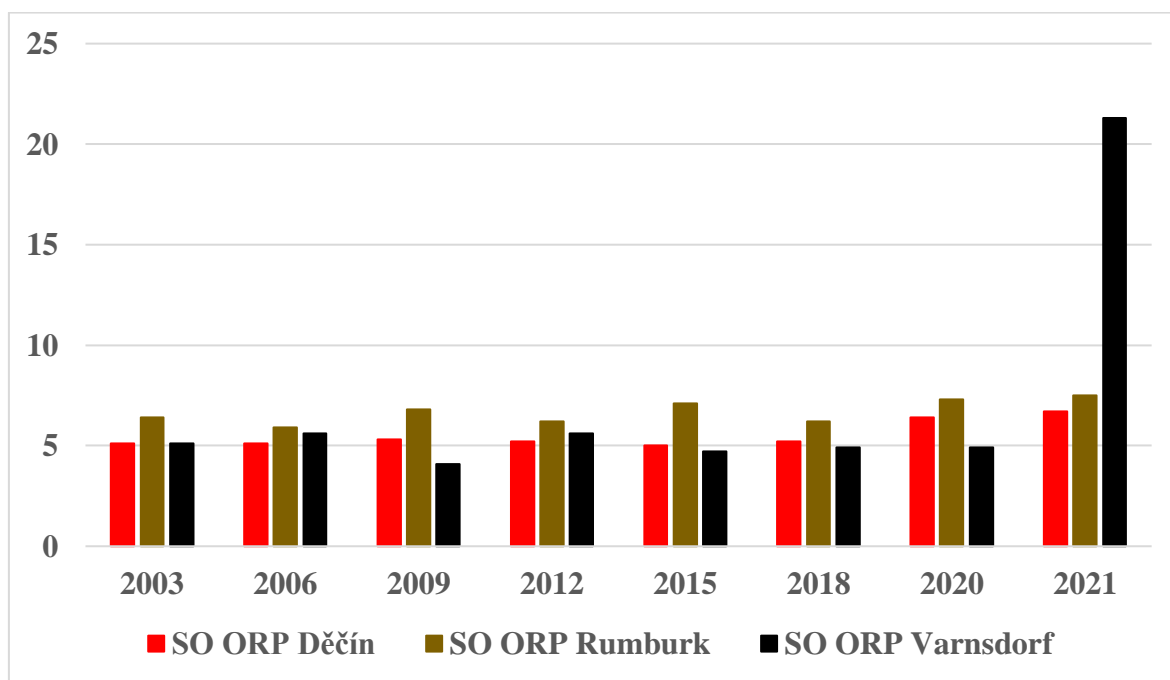
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 14 Úmrtnost žen v SO ORP okresu Děčín

	SO ORP Děčín		SO ORP Rumburk		SO ORP Varnsdorf	
	ženy (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ženy (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ženy (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
2003	400	5,1	219	6,4	105	5,1
2006	404	5,1	202	5,9	116	5,6
2009	428	5,3	216	6,8	84	4,1
2012	409	5,2	207	6,2	115	5,6
2015	392	5,0	236	7,1	95	4,7
2018	404	5,2	202	6,2	98	4,9
2020	486	6,4	240	7,3	98	4,9
2021	503	6,7	241	7,5	414	21,3

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 19 Zemřelé ženy na 1 000 obyvatel středního stavu

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

V tabulce výše jsou údaje o úmrtích v jednotlivých SO ORP okresu Děčín. To, že z dat vychází informace o tom, že umírá více mužů než žen, není nijak zvláštní. Je to dáno mnoha faktory. Mezi ty nejhlavnější patří určitě životní styl a druh práce. Ale zajímavá informace,

která z tabulky vychází je tak, že v SO ORP Rumburk ve sledovaném období zemřelo více žen než mužů.

11.4.1 Covid-19 a vliv na úmrtnost

Na základě dostupných údajů a výzkumů lze konstatovat, že pandemie COVID-19 výrazně ovlivnila míru úmrtnosti v České republice. Během roku 2020, prvního roku pandemie, se výrazně zvýšila úmrtnost. Podle dat Českého statistického úřadu byl v roce 2020 zaznamenán nárůst počtu úmrtí v porovnání s rokem 2019 o 30 000, což představuje více než 15 %. Tento vzrůst byl z velké části způsoben přímými úmrtími na COVID-19, ale mohl být ovlivněn také nepřímými důsledky pandemie, jako například změnami v přístupu k zdravotní péči. Dopad pandemie na počet úmrtí se lišil v závislosti na věku a pohlaví. Největší nárůst úmrtí byl zaznamenán u jedinců nad 65 let, kteří představují skupinu s největším rizikem závažného průběhu COVID-19. Úmrtnost byla rovněž vyšší u mužů než u žen, což odpovídá celosvětovým údajům o úmrtnosti na COVID-19.

(ČSÚ)

11.5 Sňatečnost a rozvodovost

Od osmdesátých let dvacátého století až do začátku jednadvacátého století se výrazně snížila sňatečnost v České republice. Tento trend souhlasil s celosvětovými tendencemi, kdy se lidé rozhodli odkládat svatbu z různých důvodů, včetně většího důrazu na vzdělání a kariéru, stejně jako sociálních a kulturních změn v pohledu na manželství a rodinu.

Naproti tomu se počet rozvodů v České republice od 80. let minulého století zvýšil. Tento trend odpovídal globálním trendům a byl ovlivněn mnoha faktory. Můžeme zmínit některé z nich:

- *Ekonomika*: Ekonomická nestabilita může mít za následek snížení míry uzavírání manželství a zvýšení míry rozvádění. Naopak, ekonomická prosperita může podpořit uzavírání manželství a snížit rozvodovost.
- *Vzdělání*: Vyšší úroveň vzdělání obvykle souvisí s nižší mírou rozvodovosti. To může být způsobeno tím, že lidé s vyšším vzděláním mají tendenci se oženit později, když jsou stabilnější a zralí.

- *Sociální normy a hodnoty*: Sociální normy a hodnoty mohou ovlivnit rozhodování jednotlivců o uzavírání manželství a rozvodu. Například v kulturách, kde je rozvod stigmatizován, může být míra rozvodovosti nižší.
- *Zákony a politika*: Zákony a politika mohou také ovlivnit uzavírání manželství a rozvodovost. Například politiky, které podporují rovnost pohlaví a umožňují snadný přístup k rozvodu, mohou vést k vyšší míře rozvodovosti.
- *Demografické faktory*: Věk, pohlaví, etnicita a další demografické faktory mohou také ovlivnit uzavírání manželství a rozvodovost.

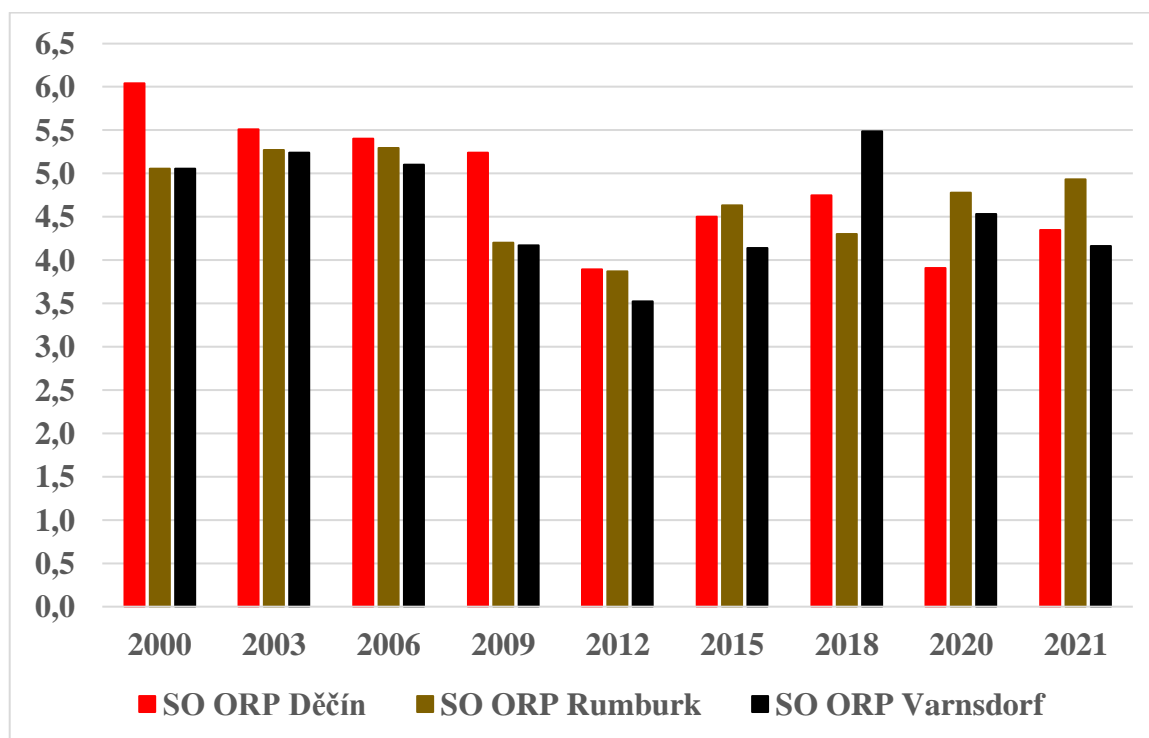
Nicméně v posledních letech se zdá, že se tyto dva trendy zpomalují. Sňatečnost se stabilizovala a v některých případech dokonce mírně vzrostla, zatímco rozvodovost se stabilizovala nebo mírně klesla.

(Mills 2011, Perelli-Harris 2017)

Tabulka 15 Šňatky v SO ORP okresu Děčín

	SO ORP Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	SO ORP Rumburk (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	SO ORP Varnsdorf (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
2000	480	6,0	169	5,1	105	5,1
2003	436	5,5	179	5,3	108	5,2
2006	430	5,4	181	5,3	105	5,1
2009	422	5,2	133	4,2	86	4,2
2012	306	3,9	130	3,9	72	3,5
2015	351	4,5	154	4,6	84	4,1
2018	367	4,8	141	4,3	110	5,5
2020	299	3,9	156	4,8	90	4,5
2021	327	4,3	158	4,9	81	4,2

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

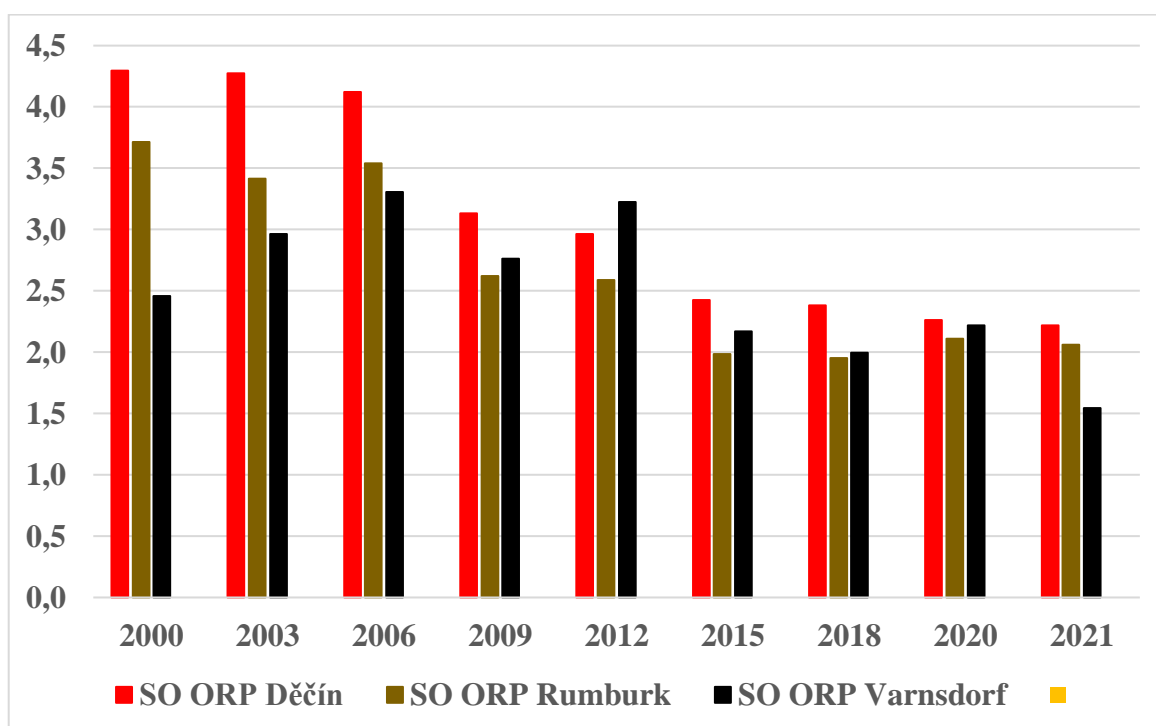
Obrázek 20 Šňatky na 1 000 obyvatel středního stavu v SO ORP okresu Děčín

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 16 Rozvody v SO ORP okresu Děčín

	SO ORP Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	SO ORP Rumburk (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	SO ORP Varnsdorf (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
2000	341	4,3	124	3,7	51	2,5
2003	338	4,3	116	3,4	61	3,0
2006	328	4,1	121	3,5	68	3,3
2009	252	3,1	83	2,6	57	2,8
2012	233	3,0	87	2,6	66	3,2
2015	189	2,4	66	2,0	44	2,2
2018	184	2,4	64	2,0	40	2,0
2020	173	2,3	69	2,1	44	2,2
2021	167	2,2	66	2,1	30	1,5

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 21 Rozvody na 1 000 obyvatel středního stavu v SO ORP okresu Děčín

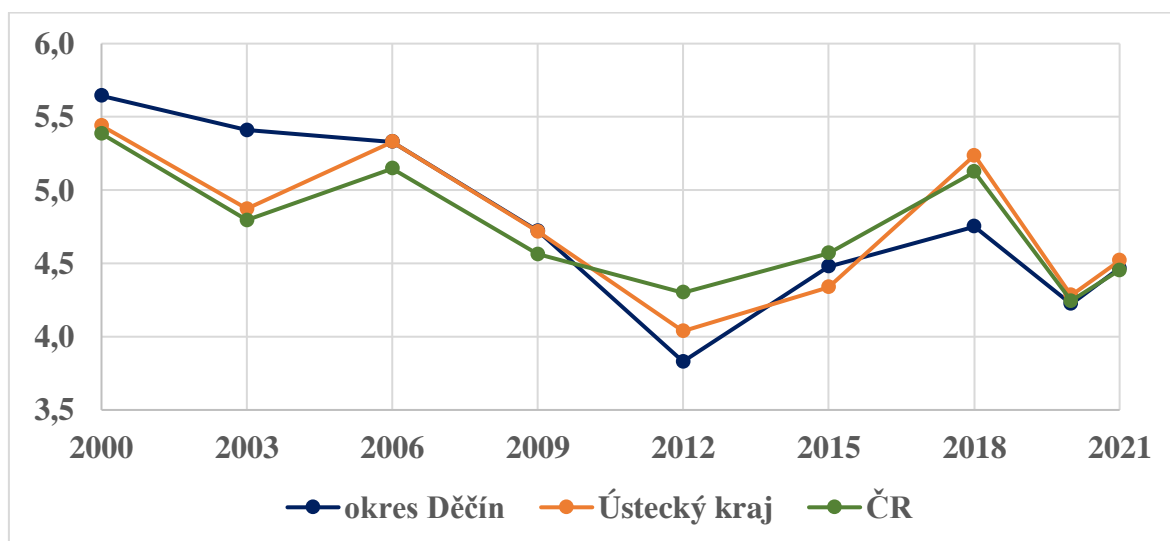
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

V oblasti sňatečnosti lze v okrese v prvním desetiletí sledovaného období pozorovat značný pokles sňatků. V druhém desetiletí je vidět mírný nárůst. V oblasti rozvodovosti lze pozorovat ve sledovaném období převážný pokles.

Tabulka 17 Sňatky

období	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
2000	754	5,6	4 499	5,4	55 321	5,4
2003	723	5,4	3 996	5,9	48 943	4,8
2006	716	5,3	4 387	5,3	52 860	5,1
2009	641	4,7	3 945	4,7	47 862	4,6
2012	508	3,8	3 341	4,0	45 206	4,3
2015	589	4,5	3 572	4,3	48 191	4,6
2018	618	4,8	4 299	5,2	54 470	5,1
2020	545	4,2	3 508	4,3	45 415	4,2
2021	566	4,5	3 616	4,5	46 778	4,5

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

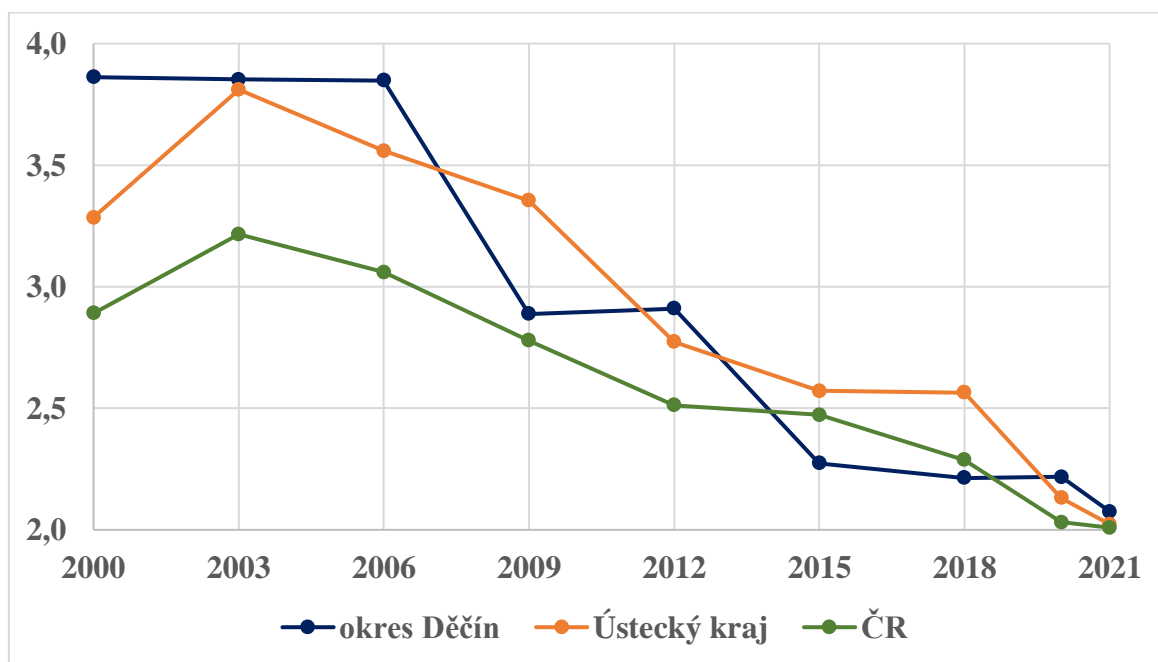
Obrázek 22 Sňatky na 1 000 obyvatel středního stavu

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Tabulka 18 Rozvody

období	okres Děčín (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	Ústecký kraj (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu	ČR (k 31.12.)	na 1000 obyvatel středního stavu
2000	516	3,9	2 717	3,3	29 704	2,9
2003	515	3,9	3 126	3,8	32 824	3,2
2006	517	3,8	2 930	3,6	31 415	3,1
2009	392	2,9	2 805	3,4	29 133	2,8
2012	386	2,9	2 294	2,8	26 402	2,5
2015	299	2,3	2 117	2,6	26 083	2,5
2018	288	2,2	2 106	2,6	24 313	2,3
2020	286	2,2	1 745	2,1	21 734	2,0
2021	263	2,1	1 619	2,0	21 107	2,0

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Obrázek 23 Rozvody na 1000 Obyvatel středního stavu

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z veřejné databáze ČSÚ

Závěr

Cíle bakalářské práce byly zcela naplněny. Vytvořené tabulky a grafy zobrazují demografický vývoj vybraných ukazatelů za období 2000–2021, týkající se regionů okres Děčín, SO ORP okresu Děčín, Ústecký kraj a Česká republika.

V průběhu práce bylo zjištěno několik informací:

Data naznačují, že v průběhu 20 let došlo postupně ke snížení populace v okrese Děčín. Tento vývoj je klíčový pro pochopení demografických změn v dané oblasti a může mít dopad na celou řadu sociálních a ekonomických aspektů života v daném okrsku. Je zde několik faktorů, které mohou mít vliv na demografický vývoj v konkrétním regionu, jako je okres Děčín. Některé z možných důvodů jsou následující:

- *Ekonomické faktory:* Pokud má region omezené hospodářské příležitosti nebo vysokou míru nezaměstnanosti, může to vést k migraci obyvatel do jiných oblastí, kde jsou lepší pracovní možnosti.
- *Migrace:* Tento faktor může zahrnovat jak vnitřní migraci (lidé se přesouvají do jiných částí země), tak mezinárodní migraci. Pokud je okres Děčín méně přitažlivý pro nové imigranty nebo pokud z něj odchází větší počet obyvatel, může to vést ke snížení počtu obyvatel.
- *Porodnost a úmrtnost:* Pokud je v regionu nízká porodnost nebo vysoká úmrtnost, může to také vést ke snížení počtu obyvatel.
- *Urbanizace:* Tento celosvětový trend, kdy se lidé stěhují z venkovských oblastí do měst, může také ovlivnit počet obyvatel v okrese Děčín.

Údaje dále ukazují, že většina lidí v České republice je v produktivním věku (15-64 let). Tento segment populace je nejvíce zapojený do ekonomiky a tvoří základ pracovní síly země. Jejich úloha v ekonomice a společnosti je klíčová, protože jsou nejen hlavními tvůrci zboží a služeb, ale také přispívají k veřejným financím prostřednictvím daní. Počet lidí starších 65 let je poměrně vysoký, což může naznačovat stárnutí populace. Tento věkový segment má specifické potřeby, zejména v oblasti zdravotní péče a sociálních služeb. Stárnutí populace může také znamenat zvýšený tlak na systémy sociálního zabezpečení a zdravotní péče.

Na druhé straně, populace ve věku od 0 do 14 let je skupina, která představuje budoucí generaci, jež nahradí současnou pracovní sílu. Její podíl na celkové populaci je významným ukazatelem, protože odráží míru plodnosti a může mít vliv na budoucí demografický vývoj země.

Je důležité si uvědomit, že věková struktura populace se průběžně mění v důsledku různých faktorů, jako je plodnost, migrace a délka života. Proto je nezbytné pravidelně sledovat a analyzovat tyto změny, aby bylo možné předvídat budoucí demografické trendy a přizpůsobit jim veřejné politiky.

Migrace je zvláštním případem. Je ovlivněna několika faktory, jako jsou např. ekonomický vývoj, dostupnost pracovních míst, kvalita života a sociálních služeb atd. Migrace v okrese Děčín je ze zmíněných dat velice zřetelná. V regionu bohužel není dostatečná nabídka pracovních míst a ekonomická stránka práce také není přívětivá. V okrese jsou sice školy zaměřené na řemesla, ale jelikož ekonomika a nabídka práce není dobrá, absolventi hledají zaměstnání buď v jiném regionu ČR, anebo dokonce v zahraničí. Řešením tohoto problému by kromě výše zmíněných faktorů samozřejmě bylo zvýšení nabídky pracovních míst a zajímavější finanční ohodnocení.

Lze říci, že úmrtnost se měnila v důsledku mnoha faktorů, jako jsou zdravotní péče, životní styl, demografická struktura obyvatelstva. V okrese Děčín byla úmrtnost stabilizovaná, i když zde byly menší výkyvy. Je důležité poznamenat, že úmrtnost se liší v závislosti na věku a pohlaví. Například úmrtnost je obecně vyšší u starších lidí a u mužů. Toto je důsledek kombinace biologických faktorů, jako je stárnutí, a sociálních a behaviorálních faktorů, jako je kouření a konzumace alkoholu, které jsou v České republice častější u mužů. Velký dopad na úmrtnost nejen v okrese, ale celé ČR měla pandemie Covid-19. V budoucnu se dá očekávat, že se bude úmrtnost dále mírně zvyšovat, a to v důsledku stárnutí populace.

Jak bylo zmíněno v průběhu práce, sňatečnost a rozvodovost v ČR klesají. Tento trend je vidět i v okrese Děčín. Je to dáno mnoha faktory – sociálními trendy, demografickými změnami, ekonomickými podmínkami, legislativou atd. Tyto dva jevy jsou značně propojeny. Například vysoká míra sňatečnosti může vést k vyšší míře rozvodovosti, pokud jsou manželství uzavírána předčasně nebo bez dostatečné přípravy. Naopak nízká míra sňatečnosti může vést k menší míře rozvodovosti, pokud jsou manželství uzavírána v pozdějším věku a jsou pečlivěji zvažována.

Zhodnocení hypotéz, jež byly stanoveny v cílech práce:

1. *Mezi jednotlivými SO ORP okresu Děčín budou znatelné rozdíly v demografických datech.*

Hypotéza se potvrdila, odlišnosti dat mezi jednotlivými SO ORP okresu Děčín jsou opravdu znatelné. Rozdíly v datech mezi SO ORP Rumburk a Varnsdorf nejsou sice

tak výrazné, ale v porovnání s daty SO ORP Děčín jsou velice markantní. Je to dáno tím, že oblast Děčína má v rámci okresu výhodnější postavení i lepší ekonomickou, dopravní a sociální strukturu.

2. *Vývoj populace v okrese Děčín bude mít klesající tendenci.*

Hypotéza se potvrdila. Populace v okrese Děčín má opravdu klesající tendenci. Jedním z faktorů je úmrtnost, jelikož se jedná o region se stárnoucím obyvatelstvem, dále je zde patrný vliv pandemie Covid-19. Dalším činitelem je migrace obyvatelstva.

3. *Migrační saldo okresu Děčín bude nabývat převážně záporných hodnot.*

Hypotéza se potvrdila. Obyvatelstvo se z okresu stěhuje do jiných regionů kvůli práci a ekonomické situaci, životnímu standardu a dalším faktorům.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné

KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ, ed. *Demografie (nejen) pro demografy*. 3., přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009.

Sociologické pojmosloví. ISBN 978-80-7419-012-4.

KLUFOVÁ, Renata. *Základy demografie*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7394-125-3.

KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-546-5.

KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-733-1.

KNAUSOVÁ, Ivana. *Základy demografie I*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. Texty k distančnímu vzdělávání v rámci kombinovaného studia. ISBN 978-80-244-2171-1.

LANGHAMROVÁ, Jitka. *Demografie: učební text pro předmět U017*. Praha [i.e. Brno]: Tribun EU, 2007. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-218-7.

LANGHAMROVÁ, Jitka a Eva KAČEROVÁ. *Demografie: materiály ke cvičení. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1224-2.

LANGHAMROVÁ, Jitka a Ondřej ŠIMPACH. *Základy demografie: (materiály ke cvičením)*. Praha: Oeconomica, 2013. ISBN 978-80-245-1956-2.

LÖSTER, Tomáš, Hana ŘEZANKOVÁ a Jitka LANGHAMROVÁ. *Statistické metody a demografie*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2009. ISBN 978-80-86730-43-1.

PAVLÍK, Zdeněk. *Základy demografie*. Praha: Academia, 1986.

PAVLÍK, Zdeněk a Květa KALIBOVÁ. *Mnohojazyčný demografický slovník: český svazek*. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Česká demografická společnost, 2005. Acta demographica. ISBN 80-239-4864-4.

ROUBÍČEK, Vladimír. *Úvod do demografie*. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-85963-43-4.

SRB, Vladimír. *1000 let obyvatelstva českých zemí*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0712-3.

Elektronické

BLANCHET, H. Jose a kol. *Asymptotically Optimal Control of a Centralized Dynamic Matching Market with General Utilities* [online]. 2021 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://arxiv.org/pdf/2002.03205v2.pdf>

COWAN, Wesley a Michael N. Katehakis. *Sequential Experimentation Under Generalized Ranking* [online]. 2022 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://arxiv.org/pdf/1510.02041v3.pdf>

ČSÚ. *Charakteristika okresu Děčín* [online]. 2022 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_okresu_decin

ČSÚ. *Statistická ročenka Ústeckého kraje: CHARAKTERISTIKA KRAJE* [online]. 2022 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/164986141/33008522chcz.pdf/6c5f8320-07ae-4356-b40c-c51281f2a652?version=1.1>

ČSÚ. *Veřejná databáze* [online]. 2023 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>

Demografický informační portál [online]. c2004-2014 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_home=&PHPSESSID=644122f62d315be67e6c652a42ca9bf5

DEMOGRAPHIC RESEARCH: A peer-reviewed, open-access journal of population sciences [online]. c1999-2023 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.demographic-research.org/default.htm>

DRBOHLAV, Dušan. *The Czech Republic: From Liberal Policy to EU Membership* [online]. 2005 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.migrationpolicy.org/article/czech-republic-liberal-policy-eu-membership>

Encyclopædia Britannica, Inc. [online]. c2023 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Thomas-Malthus>

FIORE, F. a kol. *Faint high-redshift AGN in the Chandra deep field south: the evolution of the AGN luminosity function and black hole demography* [online]. 2011. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.aanda.org/articles/aa/pdf/2012/01/aa17581-11.pdf>

FOGEL, R. William. *New Sources and New Techniques for the Study of Secular Trends in Nutritional Status, Health, Mortality, and the Process of Aging* [online]. 1991. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: https://www.nber.org/system/files/working_papers/h0026/h0026.pdf

GRIMM, B. Nancy a kol. *The changing landscape: ecosystem responses to urbanization and pollution across climatic and societal gradients*. In: *Frontiers in Ecology and the Environment* [online]. 2008 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://esajournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1890/070147>

HATT, Tobias a kol. *Generalizing Off-Policy Learning under Sample Selection Bias* [online]. 2021 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://arxiv.org/pdf/2112.01387v1.pdf>

HAUB, Carl. *Population Handbook* [online]. 2011 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.prb.org/resources/population-handbook/>

International Migration Report 2017 [online]. New York, 2017 [cit. 2023-06-17].

Dostupné z:

https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2017_Highlights.pdf

International Union for the Scientific Study of Population [online]. c2021 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://iussp.org/en>

JORDAN, A. a kol. *Evaluating Probabilistic Forecasts with scoringRules* [online]. 2018 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://arxiv.org/pdf/1709.04743v2.pdf>

KOŘÍNEK, Martin. *Demografie* [online]. Hradec Králové, 2014 [cit. 2023-06-17].

Dostupné z: https://www.uhk.cz/file/edee/filozoficka-fakulta/studium/korinek_-_demografie.pdf

KUBÍČEK, Tomáš. *Brno a jeho tradiční okolí - komparativní demografická analýza* [online]. Brno, 2012 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/th/vsmaj/Bakalarska_prace.pdf. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta.

KYSELÝ, Jan a kol. *Excess cardiovascular mortality associated with cold spells in the Czech Republic* [online]. 2009 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z:

<https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2458-9-19>

- LIU, Qihao a kol. *PNS: Population-Guided Novelty Search for Reinforcement Learning in Hard Exploration Environments* [online]. 2021. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://arxiv.org/pdf/1811.10264v4.pdf>
- LOTKER, Zvi a David Peleg. *The Effect of Population Control Policies on Societal Fragmentation* [online]. 2021 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://arxiv.org/pdf/1703.05974v1.pdf>
- MASON, A. a kol. *Supprt Ratios and Demographic Dividends: Estimates for the World* [online]. 2017 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/technical/TP2017-1.pdf>
- MILLS, Melinda a kol. *Why do people postpone parenthood? Reasons and social policy incentives* [online]. 2011 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://academic.oup.com/humupd/article/17/6/848/871500>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/>
- MUHIT, A. Mohammad a kol. *The key informant method: a novel means of ascertaining blind children in Bangladesh* [online]. 2007 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://europepmc.org/backend/ptpmcrender.fcgi?accid=PMC1954788&blobtype=pdf>
- OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development* [online]. c2023 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/>
- PERELLI-HARRIS, Brienna a kol. *The Rise in Divorce and Cohabitation: Is There a Link?* [online]. 2017 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/padr.12063>
- SALLIS, F. James a kol. *AN ECOLOGICAL APPROACH TO CREATING ACTIVE LIVING COMMUNITIES*. In: *Annual Review of Public Health* [online]. 2006 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.annualreviews.org/doi/10.1146/annurev.publhealth.27.021405.102100>
- SHKOLNIKOV, M. Vladimir a kol. *The changing relation between education and life expectancy in central and eastern Europe in the 1990s* [online]. 2006 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2566056/pdf/875.pdf>

- SLÁDEČEK, Ondřej. *Demografická analýza okresů Liberec a Jablonec nad Nisou* [online]. 2018-12-03T18:35:50Z [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://dspace.tul.cz/handle/15240/60478>. Bakalářské práce.
- STRUCHKOVA, Violetta. *Demografie v České republice* [online]. Praha, 2019 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: https://is.ucp.cz/th/sxu54/Demografie_v_CR__bakalarska_prace_Struchkova.pdf. Bakalářská práce. Vysoká škola hotelová, Katedra managementu.
- ŠVEJNAR, Jan. *Transition Economies: Performance and Challenges* [online]. 2002 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/0895330027058>
- TUPY, L. Marian. *Julian Simon Was Right: A Half-Century of Population Growth, Increasing Prosperity, and Falling Commodity Prices*. In: CATO Institute [online]. ECONOMIC DEVELOPMENT BULLETIN NO. 29, 2018 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.cato.org/economic-development-bulletin/julian-simon-was-right-half-century-population-growth-increasing>
- United Nations* [online]. c2023 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.un.org/>
- Ústecký kraj* [online]. c2023 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.kr-ustecky.cz/>
- World Urbanization Prospects 2018* [online]. New York, 2019 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://population.un.org/wup/Publications/Files/WUP2018-Highlights.pdf>
- World Population Prospects 2019* [online]. New York, 2019 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Highlights.pdf
- World Population Review* [online]. c2023 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://worldpopulationreview.com/>
- ZAVORAL, Miroslav a kol. *Colorectal cancer screening: 20 years of development and recent progress* [online]. 2014 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://europepmc.org/backend/ptpmcrender.fcgi?accid=PMC3983439&blobtype=pdf>

Seznam příloh

Příloha 1 Změna počtu obyvatel v okrese Děčín 2000–2021

Příloha 2 Migrace v okrese Děčín 2000–2021

Příloha 3 Zemřelí v okrese Děčín 2000–2021

Příloha 4 Počet sňatků a rozvodů v okrese Děčín 2000–2021

Příloha 5 Věková struktura obyvatelstva v okrese Děčín 2000–2021

Příloha 1 Změna počtu obyvatel v okrese Děčín 2000–2021

rok (k 31.12.)	počet obyvatel	
	celkem	z toho žen
2000	133 609	68 290
2001	133 703	68 032
2002	133 631	68 007
2003	133 734	68 036
2004	133 778	67 998
2005	134 090	68 017
2006	134 576	68 114
2007	135 441	68 415
2008	135 710	68 484
2009	135 740	68 439
2010	135 238	68 338
2011	132 718	67 187
2012	132 540	67 073
2013	131 975	66 725
2014	131 699	66 523
2015	131 313	66 298
2016	130 787	65 981
2017	130 329	65 687
2018	129 831	65 497
2019	129 542	65 366
2020	128 449	65 005
2021	126 294	63 688

Zdroj: *Vlastní zpracování na základě dat z veřejné databáze ČSÚ*

Příloha 2 Migrace v okrese Děčín 2000–2021

rok (k 31.12.)	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo
2000	1221	1247	-26
2001	1319	1438	-119
2002	1525	1466	59
2003	1630	1453	177
2004	1693	1581	112
2005	1851	1544	307
2006	2161	1645	516
2007	2485	1789	696
2008	1813	1735	78
2009	1711	1797	-86
2010	1527	2084	-557
2011	1361	1643	-282
2012	1558	1655	-97
2013	1428	1841	-413
2014	1659	1928	-269
2015	1681	1923	-242
2016	1600	1930	-330
2017	1507	1819	-312
2018	1569	1684	-115
2019	1538	1650	-112
2020	1383	1958	-575
2021	1521	1584	-63

Zdroj: *Vlastní zpracování na základě dat z veřejné databáze ČSÚ*

Příloha 3 Zemřelí v okrese Děčín 2000–2021

rok (k 31.12.)	celkem	z toho muži	z toho ženy
2000	1 416	nedostupná data	nedostupná data
2001	1 441	nedostupná data	nedostupná data
2002	1 487	763	724
2003	1 475	751	724
2004	1 406	705	701
2005	1 445	744	701
2006	1 469	747	722
2007	1 458	748	710
2008	1 404	728	676
2009	1 453	725	728
2010	1 438	741	697
2011	1 352	666	686
2012	1 401	670	731
2013	1 445	740	705
2014	1 303	650	653
2015	1 448	725	723
2016	1 462	755	707
2017	1 474	751	723
2018	1 552	848	704
2019	1 454	777	677
2020	1 717	893	824
2021	1 934	1 049	885

Zdroj: *Vlastní zpracování na základě dat z veřejné databáze ČSÚ*

Příloha 4 Počet sňatků a rozvodů v okrese Děčín 2000–2021

rok (k 31.12.)	sňatky	rozvody
2000	754	516
2001	789	557
2002	779	555
2003	723	515
2004	810	485
2005	743	434
2006	716	517
2007	814	485
2008	716	480
2009	641	392
2010	592	393
2011	509	310
2012	508	386
2013	476	405
2014	552	360
2015	589	299
2016	559	381
2017	574	328
2018	618	288
2019	633	303
2020	545	286
2021	566	263

Zdroj: *Vlastní zpracování na základě dat z veřejné databáze ČSÚ*

Příloha 5 Věková struktura obyvatelstva v okrese Děčín 2000–2021

rok (k 31.12.)	počet obyvatel			Index stáří (v %)
	0–14 let	15–64 let	65 let a více	
2000	22 846	94 247	16 516	72,3
2001	22 399	94 858	16 446	73,4
2002	22 115	95 055	16 461	74,4
2003	21 837	95 462	16 435	75,3
2004	21 507	95 636	16 635	77,3
2005	21 265	95 995	16 830	79,1
2006	21 005	96 452	17 119	81,5
2007	21 022	96 939	17 480	83,2
2008	20 892	96 759	18 059	86,4
2009	20 942	96 214	18 584	88,7
2010	21 011	95 162	19 065	90,7
2011	20 920	91 733	20 065	95,9
2012	21 034	90 118	21 388	101,7
2013	20 955	88 565	22 455	107,2
2014	21 034	87 222	23 443	111,5
2015	21 144	85 787	24 382	115,3
2016	21 104	84 420	25 263	119,7
2017	21 090	83 211	26 028	123,4
2018	20 948	82 244	26 639	127,2
2019	20 937	81 351	27 254	130,2
2020	20 711	80 365	27 373	132,2
2021	20 069	78 738	27 487	137,0

Zdroj: *Vlastní zpracování na základě dat z veřejné databáze ČSÚ*